

Dilê Mirov
Pira Vejîna
Mirov e

Kurdî • Rûpel 10

Dağ Sanatı

Kültür-Sanat • Sayfa 13

Kadınlar Hadım
Ediliyor!

Yaşam • sayfa 19

Direnişinizi Selamlıyoruz

ÖCALAN İÇİN BEDENLERİNİ AÇLIĞA YATIRDILAR

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın zehirlenmesine dikkat çekmek ve bağımsız bir heyetin İmralı'ya gönderilmesini sağlamak amacıyla 11 Nisan'da Fransa'nın Strasbourg kentinde başlatılan açlık grevi 15. gününe girdi.

sayfa 3

YJA AVRUPA IV.KONFERANSINI GERÇEKLEŞTİRDİ

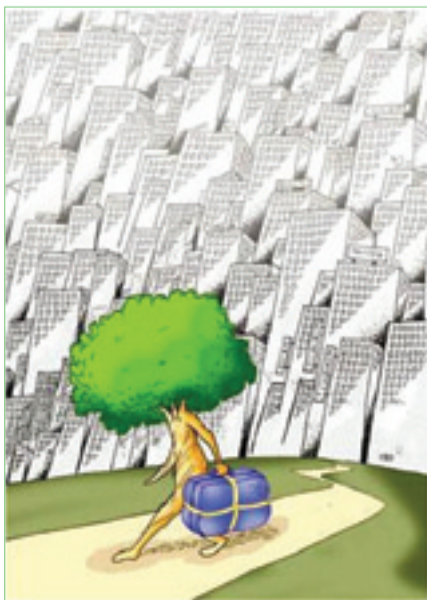
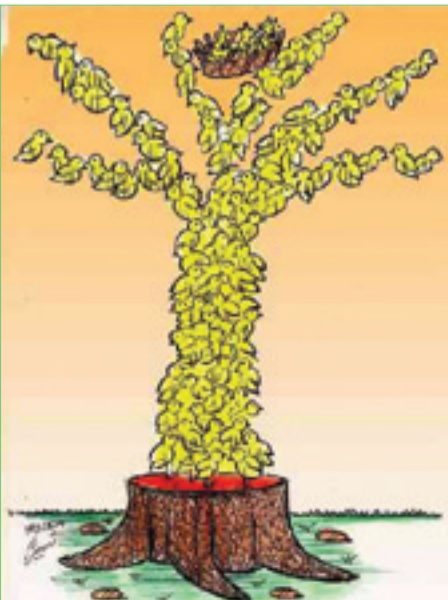
4-8 Nisan tarihleri arasında yapılan YJA Avrupa Konferansında, Avrupa ülkelerinde yürütülen kadın çalışmalarının yıllık faaliyetleri değerlendirildi.

sayfa 5

newaya *Sin*

1 Mayıs, Dünya İşçi ve Emekçiler Bayramı. 6 Mayıs, Türkiye Devrimci Gençlik Hareketi Önderlerinden Denizlerin idam edilmesinin yıldönümü. 18 Mayıs, Kürt Kurtuluş Mücadelesinin önderlerinden Haki Karer'in işbirlikçi ajan örgütler tarafından katledilmesinin yıldönümü ve 18 Mayıs Dörtlerin cezaevi koşullarını protesto etmek için bedenlerini ateşe vermelerinin yıldönümü. Bu nedenle yaşamını özgürlük mücadelesinde adaylanlara bağlılığın ve özgürlük arayışının simgesidir Mayıs Ayı.

Sayfa 3

✓ Seks İşçiliğine Sürükleniyoruz /Gündem sayfa 4

✓ Kadının Özü Tüm Öteki... /Dosya sayfa 6

✓ Ya Özgür Yaşam ya da Hiç /Perspektif sayfa 8

✓ Utamara /Kurdî sayfa 9

✓ Op 18 Mei Zal Alles Duidelijk... /Dutch sayfa 12

✓ Kadının Kendisi Sanattır /Kültür-Sanat sayfa 14

✓ Ekolojik Bakış /Ekoloji sayfa 16

Erkekliğin Sonu mu Geliyor?

Sonuçları açıklanan bir araştırmaya göre, kadınlar yakın gelecekte sperm üretebilecek, lezbiyen çiftler kendi kendilerine çocuk yapabilecek.

Bilim adamları, kemik iliğinden olgunlaşmamış sperm hücreleri elde etti. Bu hücrelerin tam olarak gelişmiş spermelere dönüştürülmesi halinde, bunun kısırlık tedavilerinde çığır açan bir yöntem olacağı belirtildi. Bununla birlikte, yöntemin erkekleri ço-

cuk yapmada devre dışı bırakabileceği belirtiliyor.

İngiliz basınının geniş yer verdiği habere göre Göttingen ve Münster Üniversiteleri ile Hannover Tıp Okulundan araştırmacılar, kemik iliğinden alınan kök hücrelerin, testislerde bulunan ve spermeleri oluşturan hücrelerin benzerlerine dönüşmesini sağladı.

Newcastle Üniversitesi Kuzey-Doğu İngiltere Kök Hücre Enstitüsü'nden Prof. Nayernia, bu hücrelerin sperm dönüşmediğini, ancak bunun kısa zaman içinde başarılabileceğine inandığını söyledi.

Prof. Nayernia "Bir sonraki amacımız, bu sperm hücrelerini laboratuvarında olgun sperm-

lere dönüştürmek. Bu 3 ila 5 yıl alabilir" diye konuştu.

Başarılı olması halinde yöntemin, kemoterapi yüzünden kısır kalmış kanser hastası erkekler de dahil olmak üzere erkek kısırlığı açısından başarılı bir tedavi yöntemi olarak kullanılabilirliği belirtildi.

Sadece kız çocuk

Bununla birlikte, yöntemin kötüye kullanılması halinde, çocuk yapmada erkeklerin tamamen devre dışı bırakılabileceği belirtiliyor. Sperm de kadından elde edilmesi durumunda doğacak çocuk yalnızca kız olabilir. Çünkü erkek çocuk için "erkek spermi"nde bulunan 'Y

kromozomu gerekiyor.

Yapay spermin, laboratuvarda geliştirilmiş yumurtayla döllenesiyle, bebeklerin tamamen laboratuvar ortamında elde edilebileceği kaydediliyor.

Bunun yanı sıra laboratuvarda elde edilmiş yumurta ve spermle, iki kadının genetik materyalini taşıyan bebek dünyaya getirilebileceği de yazılan senaryolar arasında.

İngiltere'de yeni çıkacak yasalarla, yapay spermelerin kısırlık tedavisinde kullanılmasının yasaklanabileceği belirtiliyor.

Internethaber.com

Zeki Çocuk İçin Balık Ye

"Hamilelik sırasında düzenli ve dengeli olarak balık tüketen kadınların çocukları, akranlarına göre zihinsel ve sosyal açıdan daha fazla gelişiyor".

Haftada 1-2 kez balık yenmesi gerektiğini hatırlatan uzmanlar, omega-3 açısından zengin balıkların tercih edilmesi gerektiğini dile getiriyor.

İngiltere'de yapılan bir araştırma, hamilelikte düzenli balık ve deniz ürünleri tüketen kadınların çocuklarının, zihinsel ve sosyal beceriler açısından, akranlarına göre daha ileri düzeyde olduğunu ortaya koydu.

Araştırma kapsamında 11 bin 875 kadına, balık tüketimleri konusunda sorular yöneltildi.

Ve sorulara verilen cevaplar ışığında, doğum sonrasındaki 7-8 yıl boyunca, çocukların iletişim becerileri, el-göz koordinasyonu ve IQ'ları test edildi.

Ailelerin sosyo-ekonomik durumlarını da hesaba katan araştırmacılar, haftada 340 gramdan az balık tüketen kadınların çocuklarında, sözel becerilerin % 48'lik bir oranla daha düşük olduğunu tespit etti.

Çocuk bekleyen kadınlara haftada bir ya da iki kez balık yemelerini tavsiye eden uzmanlar, sadece ton balığı gibi belli tip balıkların yenilmesine şiddetle karşı çıkıyor.

Araştırmacılar, omega-3 açısından zengin sayılan somon, uskumru, sardalya gibi balıkların tercih edilmesinden yana.

Araştırmacılar, bu sayede bebeğin sadece ana rahmindeyken değil, anne sütü aracılığıyla da balık yağı ihtiyacını giderebileceğini ifade ediyor.

Haber Merkezi

Oyuncak Alırken Dikkat!

Fazla oyuncuğa sahip olan çocukların doyumsuz olduğu ve bunun bir süre sonra mutsuzluğa yol açtığı bildirildi.

niz, onlara aldığınız oyuncaklarla hem çok eğlenecekler hem de çok daha fazla şey öğrenebilecekler. Örneğin, çocuğunuz gemilerle oynamayı seviyor. Siz ona aldığınız farklı oyuncak gemi modelleriyle çocuğunuzun hem konu hakkındaki bilgisini arttıracaksınız, hem de sosyal

ve duygusal gelişimini besleyeceksiniz. Çocuğunuza çok fazla oyuncak almaktan kaçınınız. Böyle bir davranış çocuğunuzun bir süre sonra doyumsuz olmasına neden olabileceği gibi onu mutsuz da kılacaktır. Çocuklar oyuncakların pahalı ya da ucuz olmasına önem vermezler. Bu tip bir anlayışı etrafındaki insanların güdülemesiyle öğrenir. Ona maddiyatına göre seçim yapmayı öğretmemeli, oyuncuğun özelliğine göre seçim yapmayı öğretmelisiniz. Çocuklarınıza oyuncak seçimi yaparken, onların hayat konusunda deneyimler edinebilmesine yardımcı olacak türden oyuncaklar almaya çalışın. Örneğin, farklı meslek gruplarına ait materyallerin oyuncaklarını alarak hem onlara farklı bir şeyler öğretmiş hem de hayal dünyalarını genişletmiş olacaksınız".

Haber Merkezi

Çay Nerelerde Tüketilmez?

Andan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Erdal Beşer, çayın yemeklerle birlikte içildiğinde kan düzeyi üzerindeki etkilerini belirleyen bir çalışma yaptıklarını belirtti.

Çayın, yemeklerden en az bir saat önce ya da en az bir saat sonra içilmesi gerektiğini ifade eden Prof. Dr. Beşer, şöyle konuştu:

"Çay yemekle birlikte tüketilmemeli.

Çayın basit bazı kurallara uyulmadan içilmesi halinde başta kansızlık gibi çeşitli olumsuz etkileri görülebilir. Ancak bilinçli içilmesi halinde bazı yararları da var. Yemeklerden bir saat sonra içilen çayın kan düzeyi üzerindeki olumsuz etkisi olmuyor. Günde ortalama 5-6 fincan çay şekersiz içilebilir. Yaşlılara ve ergenlere günde 1-2 fincandan fazla çay önermiyoruz. Çünkü çayda bulunan kafeinin kalsiyum-mineral dengesi için olumsuz etkileri olabilir."

Prof. Dr. Beşer, çayın açık ve limonla içilmesini önerdiklerini, mide ülserine yatkın olanların çaydan sakınmaları gerektiğini bildirdi.

Internethaber.com

newaya Jin

Kürtlerin yaşadığı her alanda eylemlilikler yaygınlaşıyor. Kürt Halk Önderliğine karşı geliştirilen zehirlenmeye karşı, bağımsız doktorlardan oluşan bir heyetin İmralı'ya gönderilmesi amacıyla Strasbourg ve TC cezaevlerindeki tutuklular da, süresiz ve dönüşümsüz olarak imhaya karşı bedenlerini açlığa yatırdılar. Özgürlük isteyen her kadın gibi biz de her anımızda onlarla birlikte olduğumuzu belirtiyor, eylemlerini selamlıyoruz.

Mayıs Ayı sancılı bir çok gelişmeye gebe. Türkiye'de 18 Mayıs'ta Cumhurbaşkanlığı seçimiyle birlikte, 1 Ekim'den beridir KKK tarafından ilan edilen ateşkese karşı yanıt gelmemesi halinde Kürt Halk Önderinin deyimleriyle "dananın kuyruğu kopacak" ve halklar arası bir çatışmaya dönüşebilecek bir süreç başlayacak belki de. Gidişat bunu gösterse de temennimiz barışın sesine kulak verilmesidir.

Gazetemizin 26. sayısında sığacağı sığacağı yaşanan gelişme, değerlendirme ve perspektifleri yansıtmaya özen gösterdik. Dosya köşesinde özellikle Türkiye'de yükselen cinsiyetçi, milliyetçi egemenlikli anlayışın yıkıcı etkilerine karşı kadının birleştirici özelliğini vurgulayan yazımızı uygun bulduk. Genç Kuşak sayfasında da bilhassa Avrupa'da yaşayan göçmen gençlerin çeşitli uyum sorunlarına dair Sosyal Danışmanlık görevini yürüten Ayten Adım'la yaptığımız söyleşi yer alıyor. Bu konuda özellikle annelere uyarılar ve önemli mesajlar içeren bu yazıyı mutlaka okumanızı tavsiye ediyoruz.

Bu arada Hollanda'da yaşayan Kürt bir ressam olan Arşevin Mikail ile yaptığımız röportajı sunuyoruz. Kültür-Sanatla ilgili Kürtçe ve Türkçe olarak renkli konulara yer verdik bu sayımızda. Yaşam ve Spor bölümünde Hasret Birsel'in, kadının sünnet edilmesi suretiyle hadım edilmesini konu edinen bir yazısı var. Birsel, yazısında "Töre, sünnet, intihar... İçimde kocaman bir yaprak kırılıyor, sünnete direnen bir kız çocuğu gibi çığlık atmak istiyorum. Yeteeeeer!!!" diyerek tepkisini yansıttı.

20. sayfada her zamanki gibi bir kadın portresine yer verdik. Bu sayıda genç bir avukat olan Rukiye Top'un yaşam öyküsünü, onu avukat olmaya öykündüren nedenleri ve yaşam arayışlarını konu edindik.

Bu arada okurlarımızdan bizi daha da cesaretlendiren, moralli kılan e-mailer alıyoruz. Okurlarımızdan destekleyici e-mailer kadar, eksikliklerimizi de belirten eleştirel e-mailer aldığımızda çalışma şevkimiz artıyor. Gelen e-mailerin birinde Hayat Akyıldız adlı okurumuz, destekleyici düşünceler ardından yazdığı şiiri Newaya Jin okurlarıyla paylaşmak istedi. İşte şiir:

Sabahın güzel yüzünü

Son defa ağrlamak isterdim.

Yazık ki vücuduma namert kronik

dedikleri

Sesiz bir mayın döşenmiş.

Casus hekimler bir şeyim olmadığını,

Hipokrat diplomalarıyla belgelediler.

Doğrudur dedim, namert olan

1000 yıllık kemikli tabletlerdi,

Çünkü vicdanı hesaba katmamıştı.

Düşmanın şerefli darları dururken,

Böyle şerefsiz, sinsi ve sessizce zehrediliş niye?

Zalim dehak, yoksul bir kadının

tandırında can çekişiyor;

Çünkü bu kadın teslim etmiyor oğlunu!

Ey barbar kavim! Ey uyuşturulmuş

tel örgüleri,

Özgürlük tandırda, kadında....

Bahar tadını yaz aylarında da yüreğinizde duyumsayabilmeniz dileğiyle...

Öcalan İçin Bedenlerini Açlığa Yatırdılar

'Önderliğin yaşamını garantiye almamak, Kürdistan ve Türkiye'de savaşın daha da boyutlanarak devam etmesi anlamına gelecektir. Bu açıdan Önderlik hem savaş hem barış gibi bir çizgidir.'

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın zehirlenmesine dikkat çekmek ve bağımsız bir heyetin İmralı'ya gönderilmesini sağlamak amacıyla 11 Nisan'da Fransa'nın Strasbourg kentinde başlatılan açlık grevi 15. gününe girdi. Çarşamba günü 55 kişilik üçüncü grubun beş günlük nöbetini yeni katılımcılara devrettiği grevde 18 kişi de süresiz açlık grevinde bulunuyor. Grevin 15. gününde eylemcilerde su içmeme istemi, yer yer kulakların tıkanması ve uğuldamalar, baş dönmeleri, uykusuzluk sorunu görülüyor.

bilmelerine rağmen sessizliklerini koruduklarını kaydetti. Süresiz açlık grevini buna karşı başlattıklarını söyleyen Altınsoy; "Önderliğin yaşamını garantiye almamak demek, Kürdistan ve Türkiye'de savaşın daha da boyutlanarak devam etmesi anlamına gelecektir. Bu açıdan Önderlik hem savaş hem barış gibi bir çizgidir. Buna böyle yaklaşmak gerekir" dedi. Altınsoy, ayrıca Önderliklerinin sağlık koşullarını netleştirmenin, bağımsız bir heyetin gitmesini sağlamanın, İmralı sisteminin ortadan kaldırılmasına dönük yaklaşım belirlemenin önümüzdeki sürecin daha farklı gelişmesini birlikte geti-

bulduk. Zindandaki bütün arkadaşlarımız süresiz açlık grevindeler. Onların da direnişini selamlıyoruz"

Kürt kadınlarının eylemlere ilgi ve katılımını da değerlendiren Güzel, "eylemlerini daha da yükseltmeliler. Zehirlenmeye, operasyonlara karşı durmalılar. Özgürlük taleplerini dile getirmek için alanlarda olmalılar. Eylemler sırf açlık grevi boyutuyla kalmamalı, diğer eylem çeşitlerine de yönelmeliler" diyerek çağrıda bulundu.

Grev eylemcilerinin morallerinin son derece iyi olduğunu da belirten Güzel, "eyleme ilk başladığımız anki gibi coşkuluymuz" diyerek eylemi sürdürmedeki kararlılığını ifade etti.

Gazetemiz aracılığıyla seslerini duyurmak isteyen analar da kanlarının son damlasına kadar Önderlikle birlikte olacağını belirterek O'nu selamladılar. Beş günlük dönüşümlü açlık grevi katılımcılarından Sorê Ana, Kürt kadınlarının Avrupa'yı şaşırtacak eylem düzeyiyle iradesini ortaya koyarak el ele vermesi gerektiğini söyledi ve devamla: "Öcalan'ın koşulları iyileştirilene dek grevimi sürdürüleceğim. Herkes şunu bilsin ki öümlerle, tutuklularla bitmeyiz biz. Haksızlık ve adaletsizliklere karşıyım. Heval Uta, Amara, Ronahilerin mücadelesini sürdürüleceğim, sonuna kadar onlarla-

yım. Dünyada ne peygamberler, ne önderlikler gelip geçmesine rağmen hangi biri için insanlar kendilerini yakmıştır? Onlarca Kürt, Arap, Süryani, Türk bu Önderlik için canını feda etti. Demek ki bu Önderlik doğrudur, gerçeğin peşindedir." diye konuştu.

Köln'den açlık grevine destek amacıyla gelen şehit anası eylemcilerden Hamide Ana ise, Kürt Halk Önderi Öcalan'ın sekiz yıldır sürdürdüğü barış çabalarının zehirlenmeyle karşılık bulmasına karşı tepki gösterdi ve Başkanlarının özel cezai koşullarında iradesini kırmak suretiyle teslim alınmaya çalışıldığını ifade etti. Hamide Ana; "denedikleri her yöntemin sonuçsuz kaldığını gören devlet, sonuçta onu zehirlenmeye yeltendi. Biz Kürt kadınları olarak asla bunu kabullenemeyiz. Başkanımız 40 milyon Kürt'ün iradesini temsil ediyor. Aslında zehirlenmek istenen 40 milyon Kürt'ün kendisidir" diyerek Önderliklerini sahipleneceklerini söyledi.

Hamide Ana süregelen ateşkese ilişkin ise; "Önderliğimiz 1993'ten beridir ateşkesler ilan ediyor. TC neden cevap vermiyor? 'PKK ateşkese ilan etsin' diyen aydın ve yazarlar neden bugün sözlerinin takipçisi olmuyorlar? Madem Avrupa Devletleri 'insanîyet ve hakkaniyet ölçülerimiz var' diyorlar, o halde neden göz yumuyorlar?" diyerek asker analarının da gerilla analarıyla el birliği içinde barışı inşa etme yönünde çaba göstermesini istedi.

Süresiz açlık grevinde bulunan eylemcilerden Hacer Altınsoy, bu eylemle amaçlarının ilk olarak İmralı Adası'na bağımsız bir heyet gönderilmesi olduğunu dile getirerek 1 Ekim'den beri süregelen tek taraflı ateşkes sürecini değerlendirdi.

Ateşkes sürecinin 2007'de sonuca ulaşmasını önemli olduğunu söyleyen Altınsoy, Türkiye Devleti'nin buna cevap vermek bir yana, aralık vermeksizin operasyonlara devam ettiğini, Kürt halkına karşı baskıların fazlasıyla arttığını, bu yönüyle TC'nin topyekün bir savaşı yürüttüğünü ifade etti. Avrupa'da da Kürt siyasetine dönük saldırıların yoğunlaştığını kaydeden Altınsoy, konuşmalarını şu sözlerle sürdürdü: "Ateşkesin oluşmasında rol sahibi olan kesimlerin hiç birisinden cevap gelmedi. Ateşkesteki beklentiler çok farklıyken ortaya çıkan, 1 Mart itibarıyla Önderliğimizin zehirlenmesine dönük açıklamalar oldu. Kürtlere verilmek istenen mesaj şu anlama geliyordu: 'Ateşkes de yapsanız biz sizi bitirmekte kararlıyız'. Önderlik, Kürtler açısından hem savaşın hem de barışın gereksidir. Bu hassasiyeti ilgililerin hepsi de çok iyi bilmelerine rağmen bu konudaki yaklaşım, imhayı daha da katmerleştirme yönündedir".

Altınsoy, sürecin bir parçası olarak AB'nin de kendi demokratik değer yargılarına ters düşerek Öcalan'ın yeniden yargılanma koşullarını gözden geçirmeyi reddettiğini, 1 Mart'tan sonra da Kürtlerin Önderlik konusundaki hassasiyetini en çok

reçeğini de sözlerine ekledi.

14. gününe giren açlık grevinin çok yoğun geçtiğini belirten Altınsoy, binlerce Kürdistanlının ziyaret akınında bulunmasının yanı sıra uluslararası bazı dost kurumlar ve basının dayanışma amaçlı ziyaret ve ilgilerinin olduğunu söyledi. Ancak şimdiye kadar somut bir sonuç elde edilemediğini belirten Altınsoy, "CPT'nin bağımsız bir heyet gönderme ya da AK'nin buna dönük olumlu bir yaklaşımı henüz gelişmedi. Daha çok basın ve dostların ilgisi gelişti. Amacımız sadece bir ilgi düzeyi yaratmak değil, bir heyetin gitmesini sağlamaktır" dedi.

Diğer bir süresiz açlık grevi eylemcilerinden olan Döne Güzel ise, kişi olarak içinde olduğu eylemin Sayın Öcalan'ın zehirlenmesine karşı protesto anlamını taşıdığını belirterek bağımsız bir heyetin İmralı'ya gönderilmesini talep etti. Güzel, "Önderliğin zehirlenmesi Kürt halkının zehirlenmesidir. Bugüne kadar yaratılmak istenen barış ortamının sabote edilmesidir ve grevimiz bunu durdurmaya yöneliktir. Zehirlenmeye karşı gerekirse kendi canımızı siper etmeye hazırız" diyerek, CPT'nin Sayın Öcalan'ın sağlığını yerinde incelemesi talebinin çok insani bir talep olduğunu ifade etti.

Zindandaki siyasi tutukluların süresiz açlık grevi eylemlerini de selamlayan Güzel, Diyarbakır Zindanından kendilerine gönderilen çiçeği çok anlamlı bulduklarını belirterek şöyle dedi: "Zindandaki yoldaşların bizi hissetmelerini çok anlamlı

Kadına dair

Zübeyde
Ersöz

Mayıs'ta Yine Umutla Özgürlük Mücadelemizi Yükselteceğiz

Yeni bir Mayıs ayına girerken, Kürt kadınları olarak her açıdan sıcak bir dönemle karşı karşıya olduğumuzu derinden hissediyor ve yaşıyoruz. Mayıs ayıyla birlikte geriye dönülemez bir biçimde birçok şeyin değişebileceğinin ve artık eskisi gibi olmayacağını farkındayız. Hepimiz, yükümüzün daha bir ağırlaştığının, sorumluluklarımızın çok daha arttığının derin bilinci içerisindeyiz.

Çünkü Mayıs ayı tarihsel açıdan İşçi ve Emekçiler Günü, Anneler Günü, Kürt Halk Önderine bombalı saldırı, Denizlerin, Hakilerin şahadeti gibi önemli gün ve olaylara tanıklık eden bir ay.

Güncel açıdan ise daha şimdiden görünen odur ki bu ay, ilgili uluslararası kurumların ve Türk devlet yetkililerinin Kürt Halk Önderinin zehirlenmesi olayına sessiz kalmaya ve aslında deşifre edilmiş olan bu gerçeğin üstünü örtmeye devam edeceği bir ay olacak. Bu ay, Türkiye'de seçimle yeni cumhurbaşkanının belirleneceği, KKK tarafından ilan edilen ateşte Türkiye'ye tanınan sürenin dolacağı bir ay olma özelliğini de taşıyor. Hrant Dink'in katledilmesi olayı ardından Malatya'daki bir yayınevinde sergilenen vahşet ise milliyetçilik ve dincilik dalgasında bir artışın olacağını ortaya koyuyor. Güney Kürdistan'a yönelik operasyon tartışmalarının yoğunlaşacağını, gerilla güçlerine yönelik operasyonların artacağını, demokratik kurumlara ve temsilcilerine dönük baskıların ağırlaştırılacağını daha şimdiden anlaşıldığı bir ay olması itibarıyla de bu ay, önemli gelişmelere gebe bir ay olacak.

Mayıs ayı, aynı zamanda Kürt Halk Önderinin zehirlenmesine sessiz kalınması karşısında Strasbourg'da ve Türkiye cezaevlerinde süresiz dönüşümsüz açlık grevleri başta olmak üzere birçok eylemin devam edeceği, daha da yükseleceği ve çeşitleneceği bir ay olma özelliğini de taşıyacak. Yani Kürt halkını, onun önderini ve hareketini inkar ve imha etme tutumunda ısrar edilirse, bu Mayıs ayında da daha nice bedeller ödenmeye devam edilecek. Yani bu Mayıs ayı da yine emek, yine kavga ayı olacak. Aynı zamanda fedakarlıkla ve mücadeleyle barış, demokrasi, özgürlük dolu bir gelecekte yana ısrarın korunacağı, topyekün direnişin gelişeceği bir ay olacak Mayıs ayı...

Tüm bu durumlar tabii ki en fazla da Kürt kadınına yakından ilgilendiriyor. Ve bu Mayıs ayı, aynı zamanda Kürt kadınının özgürlük iddiasını örgütlü gücüyle ve eylemleriyle ortaya koyacağı bir ay olma özelliğini taşıyor. Kadınlar olarak bize dayatılan bu tehlikeli süreci tersine çevirmek için öncülük yapmak, her zamankinden daha acil bir görev olarak önümüzde duruyor.

Acıların en fazla bilen ve yaşayanlar olarak, toplumsal barışın ve özgürlüğün olmadığı bir yaşamdan en fazla biz kadınların zarar göreceğini biliyoruz. Layık olduğumuz geleceği yaratmaktan yana inancımızı ve umudumuzu her koşul altında koruyoruz. Fakat aynı zamanda her zamankinden daha yakın olduğumuz böylesi bir geleceği yaratmak için örgütlülüğümüzü daha fazla geliştirmekten ve kadın özgürlük mücadelesini yükseltmekten yana iddia ve ısrarımızı da koruyoruz. Bu Mayıs ayında da yine umutla özgürlük ve demokrasi mücadelemizi yürüteceğiz. Mayıs ayını, mücadele değerlerimizi sahiplenme ve zafere taşınmanın ayı kılacağız. Özgür Kürt kadınından beklenen budur ve kuşkusuz ki yapacağımız da her zamanki gibi bu olacaktır.

Bitirirken, şimdiden tüm analarımızın anneler gününü kutluyorum. Bedenlerini açlık grevine yatan ve her gün ayakta olan tüm onurlu kadınlarımızı en içten sevgilerimle selamlıyorum.

'Seks İşçiliğine Sürükleniyoruz'

'Toplum, transseksüelleri böyle hor görür ve dışlarken, aslında ezilen tüm kadınlarla aynı sorunu yaşadığımızı gözardı ediyor. Yirmi yaşındaki bir kadının, zorla altmış yaşındaki bir adamla evlendirilmesiyle bizim yaşadıklarımız arasında ne fark var?'

Toprağından kopup gelen, yaşamın acımasızlığı karşısında kimlik mücadelesi veren bir transseksüel olan Esmeray'la yaptığımız söyleşi, kendini yaşamın akışına kaptıran ve karşısında yenik düşen kadınlarımızın aksine "ben de varım!" demesi açısından dikkat çekicidir. Arada bir gözleri dolarak da olsa, hoş bir tebessümle birlikte kararlı bakışlarıyla sorularımızı yanıtlayan Esmeray, birey olarak yaşama bakış açısına ve Türkiye Özgür Kadın Hareketine ilişkin sorularımızı yanıtladı.

Esmeray, her şeyden önce bir transseksüel olduğunu, kendi bakışının bütün kadınların hayata bakış açısıyla birebir örtüşüğünü, kendisini diğer kadınlardan ayrı görmediğini ifade etti. Türkiye toplumunun transseksüellik anlayışında ilk olarak cinselliğin yer aldığını belirten Esmeray şöyle konuştu: "Ben seks işçiliği yapmıyorum. Türkiye'deki transseksüel anlayışa baktığımda, insanların aklına ilk olarak cinsellik geliyor. Ben bu bakışı reddediyorum. Transseksüeller toplum tarafından dışlanarak seks işçiliğine sürükleniyor. Toplum bu kesime belli isimler de takarak daha fazla rencide ediyor. "Kaldırım çiçekleri, fahişeler vb. adlandırmalarla bulunarak daha fazla dışlıyor toplum yaşamından. Toplum, transseksüelleri böyle hor görürken, dışlarken, aslında ezilen tüm kadınlarla aynı sorunu yaşadığımızı gözardı ediyor. Yirmi yaşındaki bir kadının, zorla altmış yaşındaki bir adamla evlendirilmesiyle bizim yaşadıklarımız arasında bir fark gör-

müyorum" diyerek toplumdaki geriliklere ve kadının ezilmişliğine değinen Esmeray, toplumda yaygın olan başlık parası, berdel, küçük yaşta evlendirme olaylarına ve yaygınca işlenen namus cinayetlerine değindi.

Taşıdığı Kürt, transseksüel, kadın, eşcinsel kimliklerinden dolayı feminist olduğunu belirten Esmeray, bu kimliğinden dolayı çok zorlandığını, kendisine iş kapılarının açılmadığını, zaman zaman seks işçiliği girişiminde bulunmasına rağmen bundan vazgeçip ölümü tercih ettiğini, sonra Amargi, Gökkuşluğu gibi kadın kurumlarının kendisine yardımcı olduğunu belirtti. Bundan sonra toplumun kendisine karşı önyargılarının değiştiğini, ancak bunu ikiyüzlüce bulduğunu da şu sözlerle dillendirdi: "Beni sahipleniyorlar ama diğer transseksüellere küfrediyorlar. "Abla, hayırlı işler!" demelerinde inanılmaz hesaplaşmalar var. Polis, bana "kolay gelsin" diyor, iyi davranıyor ama yol kenarındaki transseksüeli saçından sürüklüyor."

Esmeray, bu sebeplerden dolayı bireysel kurtuluşla özgürlüğün sağlanamayacağını, toplumsal değişimi yaratmanın gerekliliğinin altını da çizdi, bazı dernek, parti, feminist ve diğer oluşumlar içinde yer alan transseksüellerin bu hareketlerde kalıp ne yapacağını bilememek yerine örgütlenmelerinin daha yerinde olacağını ve transseksüellerin kadın hareketiyle ortak hareket etmeleri gerektiğini belirtti.

İçinde yer aldığı Türkiye Kadın Hareketi'ne de değinen Esmeray, buna ilişkin eleştirilerini şöyle dile getirdi: "Bir halk hareketiyiz, ama kadının ezilmişliği yeterince öne çıkmadı. Nasıl ki savaş bitmeyince-

ye kadar barış gelmezse, kendi adımızı koymadan, kadın sorununun adını koymadan da kadın sorunu çözümlenmez. Kadın sorununun adı konmalı."

Yine Kadın Hareketi olarak somut çözüm perspektiflerinin olmadığına dikkat çeken Esmeray, kadın sorunlarının çözümü için Kadın Sığınma Evleri gibi oluşumlara gidilmemesi halinde bir sorunu bile çözemeyeceklerini ifade ederek, Kadın Hareketlerinden sakat ve mahkumlara uygulanan kotanın transseksüellere de uygulanmasını, kendilerine öteki olarak bakılmamasını istedi. Esmeray, "bir kadın öldürüldüğünde hemen sahip çıkılıyor, bir transseksüel öldürüldüğünde önce bize bakılıyor. Sahip çıkılmalılar. Seks işçiliği yapan kadına iş vermiyorlar" dedi.

Özgür Kadın Hareketine dair umut ve beklentilerini de dile getiren Esmeray, konuşmasını şu sözlerle tamamladı: "Kadın Hareketi içinde mutluyum. Toplumsal bir hedefin gerçekleşeceğine ve feminist hareketinin de buna katkıların olacağına inanıyorum. Kürt hareketi içine girdiğimde belli önyargılar vardı. Beni yargısız kabul eden, barış anneleriydi. Bunu hiç unutmayacağım. Yabancı biri geldiğinde transseksüel kimliğimi rencide etmesin diye "bu da bizim kızımız" diyerek annelik duygularıyla beni bağirlarına bastılar. Onların yanına gittiğimde bana başka annelerin de annelik hissi verdiğini, kan bağının önemli olmadığını hissettirdiler. Bu beni inanılmaz etkiliyor. Annemden uzak olduğum bir dönemde böyle sahiplendiler".

YJA Avrupa IV. Konferansını Gerçekleştirdi

'Hareket olarak olaganüstü süreçleri karşılamak, güçlü örgütsel duruşla, direniş gücünü açığa çıkarmakla mümkündür. Bu nedenle kadının topyekün direniş sürecine öncülük etmesi, eylem gücünü açığa çıkarması gerekiyor.'

4-8 Nisan tarihleri arasında yapılan YJA Avrupa Konferansında, Avrupa ülkelerinde yürütülen kadın çalışmalarının yıllık faaliyetleri değerlendirildi. YJA Avrupa, mevcut meclis örgütlenmesini yapılan seçimle yenileyerek önümüzdeki yılın örgütlenme ve eylem çizgisini belirledi.

Konferansa Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde kadın örgütlenmesi alanında çalışmalar yürüten 62 delegede katıldı. Konferans; siyasal durum değerlendirmeleri, örgütlenme çalışmaları, yürütülen pratik faaliyetlerin değerlendirilmesi, planlama-kararlar ve seçim gündemleri ile yürütülerek kapanış konuşması ile sonuçlandırıldı.

Avrupa YJA Örgütü tarafından basına ve kamuoyuna yapılan yazılı açıklamada; konferansın 4 Nisan Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın doğum gününe tekabül etmesi dolayısıyla bu günün önemine değinildi. Açıklamada; "Önderliğimizin mücadelesi büyük doğuşlar yarattığı gibi, Kürt halkının ve Kürt kadınının yeniden doğuşunu da gerçekleştirmiştir. Konferansımızı böyle bir günde başlatmakla, tüm bu doğuşları anlamlandırmak kadar yaşatmanın kararlılığı ve mücadele ruhu bir kez daha açığa çıkmıştır" denildi.

Kürt Halk Önderi üzerinde uygulanan sistematik zehirlenme haberleri ardından Kürt halkında gelişen tepkiler ve bu duruma karşı uluslararası devletlerin yaklaşımları gündemdeki yerini önemle korurken; YJA Avrupa Örgütü tarafından yayınlanan Konferans So-

nuç Bildirgesinde yaşanan siyasal koşullar için şunlar belirtildi:

'Gerçekleştirdiğimiz olağan bir konferans da olsa, Önderliğimizin sağlık durumu ciddi tehdit altındadır. Onun şahsında halkımız ve onun özgürlük mücadelesine çok yönlü yönelimler yanında, yaratılan tüm kazanımlara karşı topyekün bir savaş konseptinin yürütüldüğü bir süreçteyiz. Özgürlük Hareketimizin tüm örgütleri gibi Avrupa YJA Örgütü olarak da bu yönelimlere karşı topyekün direniş kararlılığı ve örgütlülüğüyle olağanüstü bir sürecin bilinci ve sorumluluğu içinde konferansımızı gerçekleştiriyoruz' denildi.

Avrupa'nın pek çok ülkesinde toplumsal alan örgütlenme tarzını esas alan YJA Avrupa Örgütü, başta Kürt kadınları olmak üzere tüm kadınlar arasında örgütlenmeyi amaç ediniyor. Tabana dayalı meclis örgütlenmesi temelinde bir modeli esas alan Avrupa YJA Örgütü yayınladığı bildiride, bir yıl içerisinde yürütülen meclis örgütlenme modeli deneyimine ilişkin şunları belirtti: 'Bir süredir yerelden daha geniş katılımı esas alan kadın meclislerinin gelişimi, bazı bölgelerimizde tam olarak amacına denk pratikleşmeye de bazı bölgelerimizde açığa çıkan deneyimler olumludur. Biz kadınların, özellikle de Kürt kadınlarının örgütlenmek için her zamankinden daha fazla "bir değil, binlerce nedenimiz var" diyoruz. Gerek kadının toplumsal ihtiyaçlarını karşılamak gerekse de sürece denk eylem gücünü açığa çıkarmak açısından yerele dayalı, inisiyatifli meclis

oluşumlarının bu süreç açısından gelişmesi önemli olmaktadır'.

Avrupa'daki kadın çalışmalarının yürütme ve karar gücü olan meclis bileşenini yapılan seçimle yenileyen YJA Avrupa Örgütü, önümüzdeki bir yıl içerisinde örgütlenme çizgisine ilişkin olarak da şunları ifade etti: 'Hareket olarak olağanüstü süreçleri karşılamak, güçlü örgütsel duruşla, direniş gücümüzü açığa çıkarmakla mümkün olduğunu biliyoruz. Onun için de diyoruz ki; kadının topyekün direniş sürecine öncülük etmesi, eylem gücünü açığa çıkarması gerekiyor. Bu süreçte kadın örgütü olarak yapacağımız tüm eylem ve etkinliklerin merkezinde Önderliğimizin sağlığı ve özgürlüğü olacaktır.'

"Jiyana te Jiyana me ye (Yaşamın Yaşamımızdır)" sloganıyla sona erdirilen bildiride, tüm kadınlara ve Kürt Halkına yaptığı çağrıya yer verdi. Çağrıda şu sözler yer aldı: 'Konferansımızda büyük bir kararlaşımla sürecin olağanüstü karakterine denk planlamalara gittiğimizi, yoğun bir eylemsellik sürecine girdiğimizi başta tüm kadınlar olmak üzere halkımıza belirtiyoruz. Tüm kadınların gelişmekte olan eylemlere güçlü katılarak iradelerini yansıtacaklarına inanıyoruz. Bu süreçte tüm kadınları Önderliğimizin sağlığı güvenliğe alınmaya kadar rahat bir nefes almadan sürekli alanlarda, eylemlerde olmaya çağırıyoruz'.

Vildan Dirik

Utamara

Uta ve Amara kavgamızın, sevdamızın ortakları, gülyüzlü kızlarımız. Bu Mayıs'ta da anacağız onları... Adlarını yüreğimize kazıdığımız bu güzel insanları unutmduğumuzu, unutamayacağımızı söylerken ve yaşamlarından örnekler verip anılarına bağlılık yeminleri içerken, yokluklarının acısı gene sarmalayıp daraltacak içimizi. Ama öte yandan böyle insanların dünyaya gelmiş olmaları; yaşama, özgürlüğe olan inancımızı ve umudumuzu diri tutmaya yetecek.

Bu sayı için düşündüğüm bir çok konu vardı aslında. Bunlardan birisi arkadaşlık, dostluk ve yoldaşlık üzerineydi. Bu konuların birbirlerinden ayrı yönleri ve benzerlikleri üzerinde duracaktım. Bu konuyu ilerde işlemek üzere rafa kaldırırken bir grup bayanla UTAMARA KADIN BULUŞMA MERKEZİ'ne yaptığımız hafta sonu gezisinin ardından, bu merkeze adlarının verildiği Uta ve Amara Arkadaşların şahadet tarihlerine de denk gelmesi nedeniyle onları bir kez daha saygıyla anma ve emekleriyle oluşan merkezi biraz da olsa anlatma ihtiyacı duydum.

Uta ve Amara başta olmak üzere bir çok kadının emekleri ve fedakarlıklarıyla oluşmuş bir sosyal ve kültürel mekan, Kadın Buluşma Merkezi. Bu merkez kadınların talepleri doğrultusunda tatil, eğitim, sanat ve kültürel ağırlıklı aktiviteler sunmayı amaçlıyor. Ama orada bulunmanın en büyük ayrıcalığı oraya kendinize, kendinizi oraya ait hissetmeniz. Bu öyle bir duygu ki grubumuzun çocuk, kadın tüm üyeleri bu aidiyet duygusuna kapılıp oradan ayrılmak istemediler. Deyim yerindeyse ayaklarımız ayrılırken geri geri gidiyordu. Gerek doğanın ortasında oluşu, gerekse kendi huzur ve güven veren atmosferi günlük yaşantımızın keşmekeşinden yorulan bedenlerimize ve ruhumuza günlerce süren bir dinginlik sağladı. Böylesi bir merkeze sahip oluşumuz bile biz kadınların ayrıcalığıdır bence. Bu ayrıcalığa sahip çıkmak, bu ayrıcalığı geliştirmek, en önemlisi bu ayrıcalığı yaşamak bizlerin görevi olmalı.

Ben Avrupa'daki tüm kadınlarımızı bu merkezi ve merkezin özünde var olan ruhu sahiplenmeye davet ediyorum. Bu merkez eviniz gibi benimseyebileceğiniz, eviniz gibi özen göstereceğiniz, kısacası kim benim derse onun olan bir mekan olsun. Şimdi bu sayıda planladığım gibi arkadaşlık, dostluk ve yoldaşlık üzerine sayfalar dolu bir yazı yazsaydım, belki de bu kavramların içini dolduramayacaktım. Hani bazı durumlar vardır ki, sayfalarca yazsanız anlatamazsınız da, iki kelime gelir, her şeyi hem de dolu dolu anlatır. Siz bir olayı uzun uzun anlatırsınız, bir başkası gelir, iki cümleyle özünü anlatır. İşte size arkadaşlığı, dostluğu, yoldaşlığı en özünden anlatan iki kelime: UTAMARA.

Onların şahsında yaşamı en ince yerinden yakalayan ama asla koparmayan, şu anda açlık grevinde olan tüm arkadaşları da saygıyla selamlıyorum.

Kadın Özü Yabancılaştıran Tüm Ötekileştirmelere Karşı Bir Duruştur-İ

Kadının öncülüğünde ve onun büyük emeğiyle gerçekleşen ilk toplumsallaşmada insanın kendisinin farkına varma anlamına gelen ötekilik, bütünleyici bir işlev görürken, yabancılaştıran ötekilik; farklı renkleri, sesleri, biçimleri ve kendisi dışında gördüğü her şeyle bağını koparan, karşılıklı bağımlılığın tek yanlı bağımlılığa dönüştüğü bir anlam kazanmaya başlamaktadır.

Bir olguyu tanımlamak her zaman için kendisinden önceki bir koşulu gerektirir. Bir olgunun geçmiş temelleri olmadan onu somutluk içerisinde bir sisteme kavuşturmak, pratik adımlarını atmak, örgütlülüğünü gerçekleştirmek pek de mümkün görünmemektedir. Bu nedenle esasında aşıl-maya yüz tutmuş ideoloji ve bakış açılarının yeniden hortlatılmaya çalışılması ve günlük yaşamın her yerinde ve anında yükseltilmeye çalışılan milliyetçilik ve ırkçılıkla mücadele edebilmek ve şovenist dalgaları kırabilmek için barındırdıkları zihniyeti ve çıkış kaynaklarını da iyi tespit etmek gerekir.

Esasında her ne kadar milliyetçiliğin 19. yüzyıl Batı Avrupa'sında belirginlik kazandığı ve kitleselleştiği, bir ideoloji olarak kendisini örgütlediği genel kabul gören bir görüş olsa da, kökenlerini çok daha öncelerine ve sınıflı toplum uygarlıklarına kadar götürmek mümkün. Bu nedenle özellikle bugünü kavrama açısından önemli ipuçlarını elde edebileceğimiz yazılı tarihin ilk süreçlerinde ilk 'öteki'leştirmelere bakmak oldukça aydınlatıcı olacaktır. İlk sınıflaşmalar, ilk yabancılaştırmalar, ilk uyruklaştırmalar, 'biz'in 'ben'e dönüştüğü ilk nüveler, esasında tüm ötekileştirmelerin ve farklılıkların reddinin de temelini oluşturmaktadır. Tamamlayıcı 'öteki'likten, yabancılaştıran, yok sayılan ve boyun eğdirilmesi gereken bir olguya dönüşen yeni 'öteki'lik aynı zamanda kendi çıkış özünü ihanet ederek yükselen sınıflı toplumun kendini kurumlaştırmasının da en temel dayanağı olmaktadır. Öncelikli

olarak dışlanması ve boyun eğdirilmesi gereken bir varlık olarak ötekileştirilen kadını başlatılan hamle, giderek toplumun tüm doğasını, kimyasını bozan bir hamleye dönüşmüştür. Elbette ki bunu şu şekilde de yorumlamak mümkündür; bu yabancılaştırma ve ötekileştirme, aynı zamanda insanlığın, insanlaşmaya değer katan tüm oluşumların, kadının komün yaşamının; devletçi-iktidarçı toplumun kuruculuğunu üstlenen, deyim yerindeyse dönemin ideologlarınca gerçekleştirilen anlam kaybıdır. Kendisi dışındaki her şeyi anlamsızlaştıran ve yok etmeye çalışan bu zihniyet ve ideoloji, ilk hamlenin ardından yazılı tarihin tüm çağlarına ve zamanlarına kendisini yayararak, kendisinin en küçük hücrelerine kadar nüfuz etmeye çalışarak, günümüze kadar birçok biçim ve nosyonla yaygınlık kazanmıştır ve halen yaşam bulmaktadır.

Kadının öncülüğünde ve büyük emek ve çabasıyla gerçekleşen ilk toplumsallaşmada, insanın kendinin farkına varma anlamına gelen ötekilik, bütünleyici bir işlev görürken, yabancılaştıran ötekilik, farklı renkleri, sesleri, biçimleri ve kendisi dışında gördüğü her şeyle bağını koparan, karşılıklı bağımlılığın tek yanlı bağımlılığa dönüştüğü bir anlam kazanmaya başlamaktadır. Bu yeni anlam, aynı zamanda ırkçılıkların, kanlı savaşların, jenositlerin, hiçleştirmelerin, inkar etmelerin, köksüzleştirmelerin de başlangıcını teşkil etmektedir. Ötekileştirilmenin ilk adımı ve adı olan kadının konumu, diğer tüm toplumsal dokuların yeni örgüsünün de örneğini ve öncelliğini taşımaktadır. İlk ötekileştirme ka-

dında başlatılmıştır, çünkü kadın, özgürlükçü, eşitlikçi, adaleli, bütünleyici, anlam veren ve anlam katan dünyasıyla ayrımcılığa ve yabancılaştıran ötekiliğe karşı bir duruştur. Bu duruşun bertaraf edilmesi yeni tarihin yazılması ve birbirinin kurdu olan insanın yaratılmasının tarihini ifade etmektedir. Bu nedenledir ki günümüzde de hala en fazla savaşımlardan, jenositlerden, ırkçı ve şovenist saldırılardan zarar görenler kadınlardır.

Elbette ki şu gerçekliği göz ardı etmemek gerekmektedir.

Milliyetçilik ve ırkçılık akıldan ziyade duygulara hitap eden özelliklere sahip olmalarındandır ki, bu denli çabuk alevlendirilebilen ve bir anda yaşamın en ince ayrıntısında kendisini açığa vuran, en umulmadık anda linç kültürlerini kendisiyle beraber getirebilen bir durum ortaya çıkarmaktadırlar. Çünkü egemen ideolojiler kendilerini kurumlaştırırken, ötekiliği yaygınlaştırma en temelde akıldan koparılan duygu üzerinden gerçekleştirilmektedir. Toplumların, özellikle de kadının duygulanımlı özü inkar edilerek, esasında insanın özünde var olmayan duyguların belirli ideolojiler ve kavrayışlar aracılığıyla insanlığa empoze edilmesinin bir sonucu olarak, insan duyguları da bir egemenlik aracı haline getirilmektedir. Akıl ve duygunun karşı karşıya getirilmesinin bir sonucu olarak böylelikle egemenlik kavramları yaratılmaktadır. Devletleri, savaşları, sömürüyü yaratan da yine bu mantıktır.

Tarih bu anlamda ırkçılığa dayanan yüzlerce savaşa, kanlı kıyımlara, diasporalara, asimilasyonlara tanıklık etmiştir ve halen de etmektedir.

Özellikle son yıllarda hızla bir artış gösteren ve esasında kimi sosyal bilimcilerce son yirmi yılda belirgin bir artış gösterdiği belirtilen milliyetçi ve ırkçı dalgaların kuşkusuz bu anlamda toplumsal gerçekliklerle paralel gittiği açıktır. Çünkü milliyetçiliğin bir ideoloji olarak belirginleşmesi ve biçim kazanması modernite olarak tabir edilen dönemle başlamaktadır. Bu dönem aynı zamanda ulus-devletlerin kuruluş aşamasına da denk gelmektedir. Milliyetçiliğin kendisi de zaten esasta dil, tarih, kültür bağlarıyla ulusal bir topluluk oluşturma amacıyla ve bağımsız bir devleti kurmak isteyen kimselerin oluşturduğu siyasal bir hareket olmaktadır. Bu düşüncenin ana eksenini ise kendi etnik köken ve ulus olarak tanımlanan topluluğa olan bağlılığın diğer tüm bağımlılıklardan daha önemli olduğu görüşüne dayanmaktadır. Olaya bu açıdan

baktığımızda kendi döneminde aslında geleneksel düşünceye karşı çıkan ve tez-antitez-sentez üçlemesiyle yeni bir bakış açısı doğuran modern kavrayış, diğer taraftan yine paradoksal bir biçimde geleneği koruyan ve ona yeni bir biçim ve içerik kazandıran bir durumu açığa çıkarmaktadır. Bu milliyetçi ideolojilerin doğuşunda da büyük bir önem kazanmaktadır.

Modern düşüncedeki süreklilik anlayışı, milliyetçi düşüncenin en temel muhteviyatını oluşturmaktadır. Nitekim milliyetçi söylemin en önemli özelliği, gelenekselliği sürdürmesidir. Bu anlamda milliyetçilik, gelenek içerisinde, diğer bir anlamda tarih kesitleri içerisinde en eski köklere inerek, ortaya çıkardığı olayları simgeleştirip kahramanlaştıran ve kendi gelecek hayallerini ve tasarımlarını bu geçmiş üzerinden kurgulayan bir anlayışla biçimlenir. Kürt halk önderi Abdullah Öcalan'ın da belirttiği gibi, şüphesiz tarih ve gelenekten kopuk bir düşünce, tasarım veya yaşam anlayışı köksüz olur. Fakat insanlık tarihi içerisinde özgürlükçü bir gelenek var olduğu gibi, aynı zamanda tahakkümcü bir gelenek de varlığını çok daha keskin bir şekilde sürdürmüştür. Milliyetçi ve ırkçı ideolojiler de bu tahakkümcü gelenek üzerinden geliştirilen ve yayılım sağlayan içeriğe sahiptir.

'Abilik Olgusu Ortadan Kalkmalı'

"Abiye denmeli ki 'Dur sen, benim kızım o! Hakkında verilecekse bir karar, ben veririm. Sen karışamazsın'. Abilik rolü kızlarda büyük baskı yaratıyor. Korku ve endişe çoğu zaman intiharlara sebebiyet veriyor."

12 yıldır Avrupa'da çeşitli kurumlarda sosyal danışmanlık yapan Ayten Adlım, Avrupa'da yaşayan gençlerin sosyal, kültürel ve ekonomik uyum sorunlarına dair kendisine yönelttiğimiz soruları yanıtladı.

Adlım, göçmen insanların Avrupa kültürüne uyum sağlamasının kolay olmadığını söyleyerek, ailelerin kendi çocuklarının bu kültüre ayak uydurmasından korku duyduklarını belirtti. Adlım, "Ortadoğu aileleri, çocuklarının Avrupa çocuklarına benzemesinden, evden ayrılmasından, yanlış işler yapmasından vs. korkarlar" diyerek çocuğun aile, okul ve arkadaş çevresi olarak üçgen ilişkiler içerisinde olduğunu, her bir ilişkinin dayattığı kültürün birbirinden farklılıklar arzettiğini ve bunu gidermede en çok ailelerin eğitici rolü bulunduğunu ifade etti. Adlım, çatışmanın başlangıcını; "çocuk, arkadaş çevresine gidiyor, yerini orada buluyor. Aileden kaynaklı gidemediğinde, tabular olduğunda yalana başvurabiliyor. Arkadaşları bir şeyler aldığında, kendisi bir şeyler alamadığında çalışıyor veya gizliden alıyor. Bu durum giderek çocuk ve aile arasında tepki yaratıyor. Anne ve babanın kültürü, Türkiye veya Ortadoğu kültürüdür. Ona göre çocuk, anne ve babaya sadık kalacak ve onun dediklerini yapacak ve uslu bir çocuk olacak. Çocuğun kültürü ise modern kültürdür. Bu şekilde çocukla aile arasında bir kültür çatışması başlıyor" şeklinde ifade etti.

Ailelerin tutumunun gençlerin uyum ve gelişim sorunlarında önemli bir payı olduğuna dikkat çeken Adlım, ilgisiz veya aşırı koruyucu, katı disiplinli otoriter ailelerin çocuklarının sağlıklı bir gelişim gösteremediklerine vurgu yaptı. Adlım'a göre ilgisiz yaklaşım daha çok yabancılarda görülüyor ve kendi başına yetişen çocuk, sağlıklı bir güven alamıyor. Türkiyeli ailelerde dominant denilen otoriter ilişki tarzının hakim olduğunu söyleyen Adlım; "bu ilişkide koşul, çocuğun 'saat 7:00'de eve gelmesi' koşuludur. Çocuk yirmi yaşına gelmiştir ama halen anne-babanın güdümündedir. Bu çocukta güvensizlik vardır, beceri geliştirme gücüne sahip değildir. Nerede, hangi kararı alacağını bilmez. Çünkü kararları her zaman anne-baba almıştır" diyerek disiplin anlayışında demokratik olmak gerektiğinin altını çizdi.

Özellikle işçi olarak Avrupa'ya göç eden kesimde "benim çocuğum Avrupalılara uyacak, yoldan çıkacak, kızımın erkek arkadaşı olacak, beni dinlemeyecek" gibi peşi sıra bir çok korku ve endişenin başladığını belirten Adlım; "Anne ve baba kendisini aile duvarları arasında feodal ilişkilerde boğduğu gibi, çocuğunu da bunda boğmak istiyor,

ancak bunun farkında değil. Çocuk bir filizdir. Onun gelişmeye, onun fırtınaya, onun kara, kışa yağmura karşı bütün değişimleri göstermesi gerekiyor" diye konuştu. Adlım, "çocuğum evden çıkacak" korkusu taşımak yerine ilişkileri her zaman samimi, dürüst ve sıcak tutmanın bu tür tehlikeleri önlediğini söyledi. Çocuğun edinmek istediği kültürün ileriye yönelik modern bir kültür olduğunu kaydeden Adlım, bunun çocuğun her zaman iyi şeyler yapacağı anlamına gelmeyeceğini de ifade etti. Bu konuda Adlım; "aile kültürünün, çocuğun kültürüne cevap olamadığı yerde bazen uzlaşmaz çelişkiler yaşanabiliyor. Arayışlarına ailede cevap bulamayan çocuk, dışarıda bulmaya çalışıyor. Arkadaş çevresi de halkın deyimleriyle 'cahildir', olgunlaşmamıştır. Bu halde çocuk, geriye dönülemez yanlışlıklar içerisine girebiliyor, yanlış arkadaş gruplarına takılabiliyor, yanlış kararlar alabiliyor. Ama ailede farklı düşünceler tartışılabilirse çocuk yanlış arayışlar içerisine girmeyecektir" dedi.

Ailelerin bu konuda kız çocuklarına karşı daha da muhafazakar yaklaştıklarını hatırlatan Adlım, cinsiyetçi yaklaşımın sakıncalarını ortaya koydu: "Genç bir kızın bir erkek arkadaşı olmasına dahi tahammül göstermeyen bir kültür söz konusu. Bu nedenle şiddete bile maruz kalabiliyor kızlarımız. 'Sen kızsın, yapamazsın' engeli kız çocukları için her zaman vardır. Erkek çocukları için bu geçerli değildir. Erkek için 'senin kız arkadaşın var mı, ne zaman göreceğim' denirken kız çocuğu için tam tersi bir durum söz konusu. Kız çocuğuna da aynı yaklaşılsa doğal olmayan davranışlar içerisine girmez, doğal ihtiyaçlarını gizliden karşılamaya ihtiyaç duymaz" diyerek bu konuda kız çocuğunun giyiminden diğer ihtiyaçlarına kadar kendi seçimini kendisinin yapmasının teşvik edilmesini istedi. Aksi taktirde kız çocuğunda burukluğun, ezikliğin yaşandığını da ekleyen Adlım; "fakir de olsanız bazı özel günlerde çocuğunuzun sevdiği veya -kızlar önem verdiklerinden dolayı- marka türü şeyler alın. Böylece hem kendinizi kabul ettirmiş olursunuz, hem de çocuktaki çevresine karşı yaşadığı burukluğu gidermiş olursunuz" dedi. "Ailelerde kız çocuklarına karşı ekstradan bir koruma, denetleme, kontrol etme olayı vardır ve bu sakıncalıdır" diyerek eleştirisini yöneltti.

Aileler, kendi çocuklarına karşı yeteri güveni vermediklerinden; çocuğun, kendi yaşadıklarını aile bireyleriyle paylaşmadıklarını söyleyen Adlım, çocuga karşı uygulanan baskının buna neden olduğunu belirterek şöyle konuştu: "Aileden bir şeyleri gizleme olayı, çocukta psikolojik bozukluklara yol açıyor. Örneğin, tecavüze uğrayan bir kız

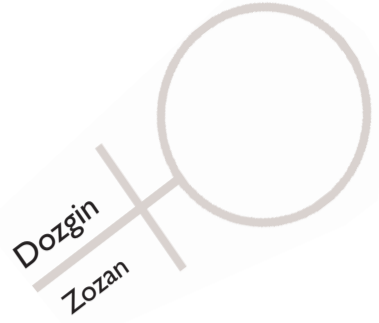
tecavüz esnasında bağırarak istiyor ama sesi çıkmıyor. Ailede hep baskı altına alındığı için, tecavüz eden de kendi yaşıtı olduğu halde karşı koymak bir yana bağırıyor bile, cesareti kırılıyor. En saf, dostane arkadaşlık ilişkilerinin bile hoş karşılanmadığı ailede "senin kızın bir erkekle" lafı ona ulaştığında, iş bitmiştir. Kız çocuğunu intihara bile sürükleyebilecek davranışlar sergilenebiliyor. Ve bu konularda anne babalar yerine abilerin karar vermesi çok sakıncalıdır. Bir karar verilecekse eğer anne babaların vermesi en sağlıklıdır. Geleneksel abilik rolünün ortadan kaldırılması lazım bir kere. Çocuk iyi de yapsa kötü de, abi karar vermemeli. Abiye denmeli ki; 'dur sen, benim kızım o! Hakkında verilecekse bir karar, ben veririm. Senin karışmaya hakkın yok' denilmelidir. Abilik rolü kızlarda büyük baskı yaratıyor. Korku ve endişe çoğu zaman intiharlara sebebiyet veriyor."

Özellikle İslami kültürlerde başka kültürlerle aşın önyargıların olduğunu da kaydeden Adlım, kız çocuklarının da bu kültüre göre yetişmelerini beklemenin doğru olmadığını söyledi. Adlım; "kızlar bazen aile etkisinde kalarak kendileri örtünüyor, bir süre sonra tekrardan açılıyorlar. Çocuk kendi istemiyle örtünmemektedir; çünkü kanıksamamıştır. Bu konuda seçimi çocuklara bırakmak en doğrusudur. Ailenin zorlamasıyla yaparsa, o çocuk her zaman kararsızdır, bunalımdadır, karar sağlıklı değildir. Kapalı kızların bir çoğu psikolojik bozukluk içerisindedir." dedi.

Çocukta başarılı bir uyumun sırrının anne ve babanın kendi çocuğuyla birlikte arkadaş olmasında yattığını ifade eden Adlım, "özellikle anneler, cinsel konular dahil her konuda çocuğuyla konuşması gerekir. Aldığı kararlara saygı duyması, getirdiği önerilere kulak vermesi, çocuğuna güven aşılması önemlidir. Bunu yaparken dengeli tutturması, abartılı yaklaşmaması da gerekir. Eğer çocuğun kapasitesi bir şeye elvermiyorsa o şey istenmemelidir. Başarmadığı taktirde çocuk güvensiz düşer, hayal kırıklığına uğrar, aileye karşı da güveni sarsılır. Bunun için ailenin kendi çocuğunu iyi tanıması lazım. Uyum; çocuğuna 'bugün okulun nasıl geçti? Moralin niye bozuk? Bugün çok sevdiğini olduğunu görüyorum, bir şey mi oldu' diye sormakla başlar" diyerek sözlerini tamamladı.

Sozdar Dersim/Sidar Mardin

Gençlere dair

Gençliğe Dair

Bahar mevsiminde yaşanan doğadaki değişimler, insanın duygu ve düşünce yapısına da yansır. Tıpkı doğanın kendi içinde yaşadığına benzer bizim de yaşadıklarımız. Özellikle geçmişe giderek sık sık gözden geçirmemiz ve geleceğe dair umutlarımızla kurduğumuz hayallerin sevincini yaşamamız gibi. Geçmiş ve gelecek aynı anda yaşamaya başlar duyguda, düşüncede ve yapılmayı bekleyen her işte.

Gençlik de tıpkı bir yılın en hareketli mevsimi olan bahar ayları gibidir. En verimli, dinamik en güzel yıllardır ömrün.

Herkesin bir tanımı vardır gençliğe dair. Çünkü; insan yaşamında en güzel olan her şeyin bileşenidir gençlik. En azından benim tanımında şu; bir okyanus yada çığır bir denizde dalga olmaktır gençlik. Ne zaman denizleri ya da okyanusları düşünsem gençlik gelir aklıma. Neden dersiniz... Çünkü denizi bir topluma, dalgaları da toplumun gençlik kategorisiyle özdeşleştiririm. Bazen durgundur denizler, tıpkı toplumların durgun tarihleri gibi. Bazen de dalgalıdır, çığır, gözü kara, korku nedir bilmeyen, özgürlüğü için savaşan, ona ulaşmak için her şeyi göze alan gençlik yılları gibi.

Tabi bunları söylerken bir de gençlerin kendileri için yaptıkları tanımlar vardır. En önemlisi de bunları bilmek, paylaşmak ve yaşamaktır. Ama hemen şunu belirtmek istiyorum ki hangi gençle konuşup, gençlik üzerine tartışsak her zaman çok memnuniyetsiz ifadelerle karşılaşırız. En azından kendi cephemden hep memnuniyetsizlik ifade eden cevaplarla karşılaşırız. Ve tabii ister istemez bir sorgulama başını alıp gidiyor. Bunun ilk başamağı gençlerin yetiştirdiği koşulları çözebilmek ve yerli yerine oturacak bir sosyolojik çözümleme yapmanın ne kadar gerekli olduğunu düşünmek oluyor.

Günümüz gençliğinin yetiştirdiği koşulları çözümlenmek, bence jerontokrasiyi çözmekten geçer. Jerontokrasi; iktidarı elinde bırakmak istemeyen yaşlıların, genç nesli denetim altında tutarak onlara tüm yaşam deneyimlerini aktarmak ve kendileri gibi olan bir nesli yaratmalarınıdır. Bu durum ataerkin sürecin gelişmesinden bu yana sürüp gelen bir gelenegi ifade eder. Bugün gençlik olarak karşılaştığımız tüm sosyal, siyasal, ekonomik sorunların temelinde böyle bir anlayışın varlığı yatmaktadır. Bunu bilen gençlik elbetteki kendisini daha iyi nasıl tanımlayabileceğini bilir, kendisini tanımlarken memnuniyetsizlik yerine arayışlar ve mücadele ile ifade eden bir yaklaşım içerisinde olur. Sadece verilene alma, boyun eğme ve başkalarının istediği bir karaktere bürünerek şekillenme ve yaşamak değil, bunun karşısında duran ve her türlü baskıya, adaletsizliğe karşı koyan, ortadan kaldırılması için mücadele eden yani tam da genç olmanın özelliklerini gösteren yaklaşımlara sahip olur. Çünkü tersi yukarıda yaptığımız gençlik tanımına uymayan durumları ifade eder. Oysa gençlik doğanın sahip olduğu özellikleri topluma göre en çok kendinde yaşayan kesimdir. Bu yanıyla doğanın dilinden anlayan, doğa, toplum ekolojik bakış açısına sahip ve bu bakış açısıyla tüm topluma öncülük edecek olan kesimdir. Tarihte ilerici, devrimci tüm gelişmelerin öncülüğünü jerontokrasiye karşı mücadele eden gençler geliştirmiş ve başarmışlardır. Tarih; toplumda gençliğin her zaman önemli bir rol oynadığını her süreç açısından test etmiştir. Bu durum tüm sorunlarına rağmen içinde yaşadığımız bugün ve yarınlarımız için de geçerlidir. Gençliğimizin harekete geçmesi ve kendini öncüleştirmesi için o kadar çok gerekçemiz var ki; eğer genç olduğumuzu söylüyorsak, yapacak tek şey vardır. Jerontokrasiye karşı her alanda ve her yerde yürek ve düşünce mücadelesini geliştirmeye karar vermek ve bunu uygulamak. Gençliğin kendisine getirebileceği en uygun tanım da böyle olabilir.

Ya Özgür Yaşam Ya da Hiç

Dipsiz bir kuyudan çıkarak kadını dünyayla buluşturan, "yaşam ve kadın" denklemini kurarak özgürlük tutkusunu kadında kökleştiren bir Önderlikse gerçekten söz ediyoruz.

Yaradılış ayını sıcak gelişmelerle yaşayarak olgunlaşma ayına giriyoruz kadınlar olarak... Mayıs ayı, bu yıl özgürlük hareketimiz, halkımız ve biz kadınlar olarak Kürt sorununun çözümünün de yol ve yöntemlerde netleşeceği bir ay olacak...

Mayıs ayı denildiğinde öncelikle aklımıza emekçi halkların birlik, dayanışma ve mücadele günü gelir. Kürtler için bugün, yani 1 Mayıs; 'çözüm halkların birliğinde, kardeşliğinde ve özgüce dayalı mücadelesinde' diyen Reber APO'nun izinde yürümek anlamına gelmektedir. Yine Mayıs denince katledilen onlarca emekçi akla gelir. Denizler, Hüseyinler, Yusuf, İbrahimler ve halkların özgür birlikteliği için yaşamını veren özgürlük, demokrasi ve sosyalizm şehitleri

akla gelir. Hakiler gelir akla. Bugün de Mayıs ayı, bizler için çok daha farklı bir anlama sahiptir. Ona bu anlamı yükleyen de Kürt Özgürlük hareketi ve Önderliği üzerinde oynanan oyunlar, kirli hesaplar ve ahlaksızca pazarlıklar olmaktadır. Bütün bunlar, sadece halk olarak Kürtleri değil, tüm bölge halklarının geleceğini etkileyecek niteliktedir. Özellikle de Kürt kadını birebir ilgilendirmektedir. Dipsiz bir kuyudan çıkarak kadını dünyayla buluşturan, 'yaşam ve kadın' denklemini kurarak özgürlük tutkusunu kadında kökleştiren bir Önderlikse gerçekten sözediyoruz. Uluslararası komplonun arka planında bir sürü kirli ittifak ve çıkar ilişkileri yatarken, önemli nedenlerinden biri de Kürt Halk Önderliğinin kadın özgürlüğü anlamında yaratımları olmaktadır. Komplo bu açıdan 'Önce kadını kurtarın!' şiarını geliştiren Önderliğe karşı 'önce kadını ve kadının arkadaşını, kadın özgürlüğünün çağımızdaki tartışmasız mimarını' hedefleyerek planlarını adım adım gerçekleştirmeyi umut etmiştir.

Kürt Halk Önderliğinin esareti ile kadında ve halkımızda yaratılması amaçlanan umut kırılması idi. Sayın Öcalan'ın siyaseten etkisizleştirilmesi ve hareketimizin kısa sürede dağılacağı hesapları

idi yapılan. Bunun için iç ve dış aktörler sürekli değişik yöntemlerle devrede oldular. Fakat geçtiğimiz sekiz yılın ortaya koyduğu sonuç ise, Özgürlük Hareketinin Önderliğine bağlılıkla, halk gücüyle ayakta durduğu ve bölgede siyaseti belirlemeye devam eden aktörler arasında yerini günden güne pekiştirerek yer aldığıdır. Bunun yarattığı ürküntü nedeniyle de Öcalan'ın fiziki anlamda imhasını gündemleştiriyorlar...

Bu açıdan 2007 yılı, bir ka-

zanim ya da kaybetme yılı olarak şekillendi. Bir yandan giderek artan askeri operasyonlar, diğer yandan tüm demokratik kurum ve kuruluşları hedefleyerek yapılan azgınca saldırılar ve öte yandan hepsinden de önemlisi ve kadın özgürlüğünün teminatı olan Sayın Öcalan'ı zehirleme süreci ve dünyanın bunun karşısında sessiz kalması, tüm oyunları bütün çıplaklığı ile ortaya koydu. Bir yandan dağda, diğer yandan şehirlerde ve tüm yerleşim alanlarında süren giderek artan yoketme amaçlı operasyonların yanısıra, artırılan milliyetçilik dalgası ile Avrupa'da geliştirilen tutuklamalar, baskınlara bağlı olarak, AB'nin ve AIHM'in bir halkın Önderliğe ve Özgürlük hareketine karşı almış olduğu kararlar için ciddiyetini ortaya koymaktadır. Israrla korumak ve barışa evrilmesini istediğimiz ateşkes tehlikeye girmekte, diğer yandan Önderlik kadından alınmak istenmektedir. İşte böylesi bir koşulda Mayıs ayına girmekteyiz.

İnsanlığın özgürlük sınavından en güçlü şekilde geçtiği ve baştan başa kahramanlık destanlarıyla dolu olan Mayıs ayı, yine kahramanlarına yakışır şekilde yaşanmakla karşı-

karşıya. Ve bu durumda da her zamankinden daha güçlü, görkemli kahramanlıklara ihtiyaç duyulmaktadır.

Özellikle, kadın özgürlük hareketinin sadece Kürtler içinde değil, bölge halkları içinde de mimarı, yaratıcısı olan Demokratik Konfederalizm Önderliğini sahiplenmek, O'nun yaşamını kadın özgürlüğünün teminatı olarak görüp onsuz yaşamı dünyaya zindan etmek, başta Kürt kadınlarının görevi olmaktadır. İşte bu Mayıs, bir anlamda Kadın Özgürlük iddiasının en örgütlü ve mücadeleci gücünün dışı vurması gerektiği bir ay özelliğini taşımaktadır. Onun için, başta Sayın Öcalan olmak üzere, Kürt Özgürlük Hareketi ve onun halkı üzerindeki oyunları boşa çıkarmak için kadınların örgütlenme yaratmadığı bir an, eylemsiz bir gün bile geçirmek temel şiarı olmalıdır. Mayıs, biz kadınlar ve halklarımız açısından özgürlük değerlerimizin 'ya tümünden korunup kazanılması, ya da kaybedilmesi' mücadelesini beklemektedir. Erkek egemenlikli sistemin tümüyle parçalanması, kadının doğasında bulunan özün, bilinçli, örgütlü mücadeleye dönüştürülmesi ile mümkündür. Onun için bu Mayıs, kadının her zamankinden daha fazla Önderlikle buluşma ayı olmalıdır. Nerede bir Kürt kadını varsa orada Öcalan'ın özgürlüğü iddiası ortaya konulmalıdır. 'Ya Özgür Yaşam, ya da Hiç' ve 'Bê Serok Jiyan Nabe' Kürt kadını tarihsel Mayıs değerleriyle bütünleştiren şiarlar olarak mücadele alanlarına taşınmalıdır.

Canan Kurtyılmaz

özgür yaşam diyalogları

Pornoyla her tür kutsallığından soyutlanan kadının cinsi, kapitalizmde başlangıçtaki primata indirgenmiş olur. Kadının uygarlık tarihi boyunca toplumdaki silinmesi hiyerarşik ve sınıfsal gelişmeye bağlı olduğu kadar, erkeğin egemen erkek toplumu yüceltmesine de bağlıdır. Yine kadın toplumda ne kadar etkinliğini yitirmemişse, komünal değerlerden de o denli uzaklaşmış olur. Kadının doğası komünal toplum değerlerine daha yakındır. Zekası doğanın özelliklerine karşı daha duyarlı ve gerçekçi olduğundan duygusal zeka ön plandadır. Analitik zeka daha çok kurgusal olduğundan yaşamla bağları sınırlıdır. Erkeğin analitik zeka gelişkinliği toplumsal konumundaki hileli, baskı-

lı karakter unsurlarıyla ilişkilidir.

Çocuklar dünyası üzerindeki sistem ağırlığı geneli yansıtır. Hayal dünyasında yaşayan çocuklar sistemin buz gibi hesaplar dünyasına kökünden zıttır. Çocuk ve kapitalizm bağdaşmaz. İhtiyarlar yaşlanmış çocuk gibidir. Eski-nin saygı gören kutsal bilgisi kapitalist üretim için bir yük durumundadır, gereksiz bir nesnedir. Çocuklar büyüyerek yararlı kılınabilir. İhtiyarlar ise öleceklerinden bir değer ifade etmezler. İhtiyarın şahsında toplum yüceliğinden, kutsallığından iyice soyutlanır. Yaşlılar evine bırakıldığında, sistemin zalimliği kadar anlamsızlığı çirkin suratını tüm yönleriyle gösterir. İhtiyarlık sorunu bile bir çok yönüyle siste-

Toplumsal Ekoloji Sorunu

Uygarlıkla Başlar

min toplum için gereksizliğini rahatlıkla kanıtlayabilecek soru işaretleriyle doludur.

Kapitalizmin metropolünde her şeye doymuş insanlara karşılık, çevre insanı her yönüyle yoksunluk ve açlık içindedir. Sistemin aşırı kar özelliği, şişman insanla zayıf, neredeyse kemikleri çıkmış insan arasındaki diyalektik ilişkiyi iyice somutlaştırır. Toplumun iç bünyesindeki çelişkilerin daha fazla gelişme potansiyeli kalmamış gibidir. Ya aşırı tekrar ya da bazı kurullarında dökülmeler krizin kalıcılığının ve kaos durumunun içine girildiğinin kesin kanıtı gibidir. Tüm doğal olaylar zincirinde görüldüğü gibi halkın kırılacağı ana girilmiştir. Eski yasallık geçer-sizleşmektedir. Yapılar işlev

yitiminden ötürü anlamsızdır. Yeni anlam yasalarının ve gerekli kıldıkları yapıların kurma zamanına gelinmiş sayılır.

Toplumsal ekoloji sorunu uygarlıkla başlar. Doğal toplum bir yanı sıra ekolojik toplumdur. Toplumun içten kesen güç, doğayla anlamlı bağı da keser. İçten kesilme olmadan olağandışı bir ekolojik sorun doğmaz. Anormal olan, tüm doğal süreçlerde yaşanan anlamlılığın uygarlık toplumunda yitimidir. Sanki çocuk ana memesinden kesilmiş gibi bir hal doğar. Duygusal zekanın büyüleyiciliği yavaş yavaş silinir. Vicdan ve doğanın dilinden sıkça uzaklaşan analitik zeka, kurguladığı yapay dünyasında gittikçe çevreyle olan çelişkisini geliştirir. Yaşamın doğayla bağı puslanır. Bunun

yerine soyut fikirler, tanrılar geçer. Yaratıcı doğa yerini yaratıcı tanrıya bırakır. Ana şefkati olarak anlaşılması gereken doğa, zalim doğa damgasını yer. Artık dilsiz ve zalim doğaya yüklenmek insan kahramanlığı haline gelecektir. Hayvanlar ve bitkilerin her tür dengesiz imhası, toprak, su ve havasının kirletilmesi, sanki insan toplumunun en temel hakkıymış gibi alışkanlık kazanır. Doğal çevre artık ölü, umut vermeyen geçici bir yaşam alanı olarak körleştirilir. Canlı doğanın sınırsız umut kaynağı doğa, artık kör, anlayışsız, kaba madde yığı-nından başka bir şey değildir.

Demokratik Konfederalizm
Önderliği
Abdullah Öcalan

'Em Hêza Xwe ji Uta û Amara Digrin'

'Keçên têkoşîna me yên bi rûken! Me we jibîr nekir, jibîr nakin jî. Di bin banê navê we de hevdu dîtin, xawen û hêz dide me. Di dilên me de kesera tînetiya we hebe jî, ronahî û germahiya kedê, yekitiyê û ya herî girîng jî ronahî û germahiya Roja me heye. Em soz didin ku bibin şopgerê we.'

Ji rêvebirên Navenda Hevdîtina Jinê ya Utamara Ann Kristin Kowarsch, bi boneya salvegera şehîdbûna Uta Schneiderbanger û Amara (Ekin Ceren Doğruak), wan bi bîr anî û armanc û planên navendê diyar kir. Kowarsch, serpêhatiya bîngê avêtina Navendê wiha anî ziman: "Em hewl didin bêrî, hest û ramanên Uta û Amara pêk bînin. Damezrandina Navenda Hevdîtina Jinê ya Utamara wê ji hingê ve, berê ku ew şehîd bikevin pêk bihata. Li ser banga Weqfa Jinên Azad ya Navnetewî, bi sedan jinên Kurd û hûnermend, piştgirîya bûjenî û arîşen dane û kevirên bîngê yê vê projeyê avêtine. Hevalên me yên Uta û Amara di vê xebatê de rolekî aktif listine. Di jiyana rojane de derbaskirina tenêtiyê, pêşxistina jiyaneke li ser bîngê vîna xweyî û kolektîf, rêxistina hevdîtina jinên navnetewî, xurtkirina piştgirî, afirîneriya çandî û parvekirinê; perwerde, tenduristiya jinê, bi xebatên werzîşê pêşxistina fîzîk û mêjiya jinê, ji bo Uta

û Amara pir watedar bû. Ji bo pêkhatina van jî têdikoşîyan. Wan mijaran jî ji armancên sazûna Navenda Hevdîtina Jinê ya Utamara ye û em hewl didin ku gav bi gav vana bi cih bînin.'

Her wiha Kowarsch anî ziman ku ew, ji 2006 Cotmeha roja damezrandina Navendê û vir ve ji bo mamostetiya dibistana dayikî, bernamêya perwerdeya du mehî, ji bo 16 jinên ciwan ku ji Dersîmê hatibûn re li dar xistine, da ku li Dersîmê dibistanekî ya dayikê vebe, zanîn û tecrûbeyên şaxên cewaz yên pedagojîk raberî beşdarvanan bikin. Roja merasîma sertîfîka yê vê grubê jî, di heman demê de bi tevîbûna merivên Uta û Amara, bi fermî pîrozkirina vekirina Navenda Hevdîtina Jinê ya Utamara bûye.

Wekî din Ann Kristin Kowarsch diyar kir, ew ji serê salê 2007 û vir ve di Navenda Jinê ya Utamara de xebatên rêxistina jinê, xebata gelemperî û di mijarên tundiya nava malê de semîneran dane, qursên wêne, yoga û mistdanê li dar xistine. Kowarsch axaftina xwe wiha domand: "Dema her jin û zarokên ku tînen serdanê jî ji tecrûbeyên hevdu fêr dibin, pîrsgirî, tîrs, daxwaz û xiyalên xwe yên jiyaneke parve dikin. Şêweyên raman û tevgerînan ku fêrî me hatine kirin, jê dipirsin."

Kowarsch got, di 8'ê Adarê Roja Jinên Kedkar ên Cîhanê de jî bi navê 'Dengên Jinên Kurd' de peşangehekî wêneyan vekirine û bi beşdarbûna jinên cewaz taştêyek li dar xistine. Di bin navê 'Em Bêdeng Namînin, Derbasî Tevgerê Dibin' de li dijî tundiya jinê, bi boneya xurtkirin û piştgirî dayina jinan civîneke guftugoyê li dar xistine. Kowarsch wiha dewam kir: "Wê li dijî kuştina jinê, bi armanca avakirina tora piştgiriyê, wê di pêşerojê de jî xebatên me bidomin. Tevayî

jinan bangî bi avayekî xurt destek dayina vê xebatê dikin. Jiber ku em ne mecbûr in tundî, bedadî, û çewisandinê pedersahî temaşe bikin. Ku em li ser bîngê yekbûne di nava piştgiriyê de bin, em xwedî hêz û jêhatî ne ku dikarin gelek tişt biguherin. Bi vê sedemê em bangî hemû jin û komên jinan dikin ku beşdarî xebatên Navenda Hevdîtina Jinê ya Utamara bikin, pêşniyarên xwe, zanîn û hunerên xwe tevî xebatên me bikin."

Ann Kristin Kowarsch, di roja vekirina Navendê de bîranîn, bêrî û hestên xwe yên ji bo Şehîd Uta û Amara wiha anî ziman: "Wê rojê hûn jî bi me re bûn. Ne tenê dimenên wêne û sînevîzyonê de, di bîranînê me de, ramanên me yên ber bi pêşerojê de, di kêfxweşiyên me û ji hev xatir xwastinên me de bûn. Tevî hemû zoriyan, di xebatên me de me hêz û wêr ji bîranînê we girt. Fikra we, enerjîya we, hezkirin û israra we ya mirov û azadiyê bû ku em bi vê xebatê ve hatin girêdan. Hûn li hember bêmafîyan bêdeng neman. Berovajî, hûn tevgerîyan, we bi jinên cewaz re têkilî danî. Bi hev re li dijî çewisandinê li ser gelê Kurd û şer we ber xwe da. Li dijî serdestiya bavîksalarî û kedxwariya her awayî hûn têkoşîyan. Di nîqaşan de we tecrûbeyên xwe vegot û girêdanên vê bi civakî û ramyarî danî. Ji ber vê yekê we rêhevîtiya nîrxdar, zanîn û bawerî da me. Em jî tiştê ku me ji we fêr bûyî û tiştên bi me re par kirî, bi jinên cewaz re par bikin.

Ji rêvebirên Navenda Hevdîtina Jinê ya Utamara Ann Kristin Kowarsch, bernamêya havîna 2007'ê jî eşkere kir:

6 Gulan 2007 : Roja Çandê. Hevdîtina Keskesora Çandan
25- 28.05.2007 : Ji bo keçên ciwan yê temenên navbera 15 û 25'ê qursa parastina cewher
02-03.06. 2007 : Qursa Mistdanê (Organîzasyon: Mali Jasbi)
03. Hezîran 2006 : Ji bo Şehîd Uta û Amara çalakiya bîranînê
08.06 - 10.06.2007 : Qursa Yoga (Organîzasyon: Ruth Kremer)
15.07 - 22.07.2007 : Ji bo jin û zarokan kampa havînê
26.07. - 02.08.2007 : Ji bo keçên ciwan yê temenên navbera 12 û 18 kampa betlanê ya havînê
05 - 12.08.2007 : Ji bo jin û zarokan kampa havînê

Navenda Nûçeyan

1 û 18'ê Gulanê

Meha Gulanê, hem ji bo me Kurdan û hem jî ji bo tevahîya gelên cîhanê xwedî wateyeke girîng e.

Di sedsala 19'an de pêşketina teknolojî û bûrjûwaziyê xwe li ser karkeran ferz dîke û êdî pêwîstî bi hejmara karkerên zêde namîna e. Gelek karker ji kar tînen derxistin û heqdestên karkeran têra wan nake. Lewma jî, karker li hemberî teknolojîyê dibin dijmin û dest bi çalakiyan dikin. Ev çalakiyên ku ji Îngîlistanê dest pê dikin, li tevahîya cîhanê belav dibin. Êdî dema xwe birêxistinkirina karkeran e. Sal 1884 e. Ji bo ku karker ji 8 saetan zêdetir nexebitin, dest bi çalakiyan dikin. Di 4'ê Gulana 1886'an de jî, li bajarê Emêrika Chicago, ji aliyê sendîkayên karkeran ve mîtingek tê li darxistin. Nêzî 80 hezar karker tevî mîtingê dibin. Di dawîya mîtingê de hêzên dewletê, gir-

se gulebaran dikin û şeş kes dimirin. Çar rêveberên karkerên jî çalakiyê berpirsyar tînen girtin û tînen daliqandin. Di civîna Enternasyona II. sala 1889'an li Parisê hat li darxistin de biryar tê girtin ku 1'ê Gulanê weke roja Karkerên Cîhanê were pîroz kirin.

Çiqasî jî li hin deveran ev roj, weke roja betlanê were pîroz kirin jî, divê bê zanîn ku roja destxistina mafên demokratîk û siyasî ye.

Hemû tişt piştî têkoşîneke demdirêj digêjin wateya xwe. Lê dema ku mijar dibe jin, rewş tê guhertin. Him ji aliyê desthilatdaran û him jî, ji aliyê nûner û mijokan ve keda wê her tim tîne tê hesibandin.

Ji salên 60 û şûnde, çepên Tirkan jî, ji Kurdan re digotin: Di destpêkê de em bi hev re sosyalîzmê ava bikin û dû re mijara Kurdan çareser bikin. Rêberê Gelê Kurd Abdullah

Öcalan ev talûke di destpêkê de dît û qebûl nekir. Vê gotinê reng guhert û hin ji Kurdan gotin: Di destpêkê de em mijara Kurdan bi giştî çareser bikin, dû re mijara jinê... Ango dixwestin, mijara jinê di nav giştî de bixeniqînin. Em nabêjin bi nîyeteke xirab wisa digotin, lê em gotina 'riya bihuştê bi kevirên nîyet paqijî xemilîne' ji bîr nekin. Dîsa Rêberê Gelê Kurd Abdullah Öcalan destûr neda û ti carî jin û têkoşîna giştî ji hevûdu qut nekir. Birêz Öcalan Kurd hişyar kir û jin jî li mafê xwe xwedî derket. Ji xwe 1'ê Gulanê, xwedî derketina li mafan e.

Gelek jinên têkoşer jî li gorî wateya meha Gulanê, bixwe jî bûn Gulan. Di vê mehê de deng vedan, axê bi xwîna xwe avdan. Partiya Karkerên Kurdistan PKK jî, di konferansa I. a di sala 1981'an de biryar girt ku 18'ê Gulanê bibe Roja Şehîdan. Ev di heman demê de rûmeta li hemberî kadroyên pêşeng Hakî Karer û Halîl Çavûngan bû ku di 18'ê Gulanê de jiyana xwe ji dest dabûn. Rûme-

ta li hemberî Ferhat Kurtay, Eşref Anyik, Necmî Öner, Mahmut Zengîn bû ku di 18'ê Gulana 1982'an de, li girtîgeha Amedê bedena xwe kiribûn agir. Ji bilî wê, ciwanên şoreşger ên Tirkîyê Deniz Gezmiş, Huseyin İnan, Yûsuf Aslan û İbrahim Kaypakkaya jî, di meha Gulanê de jiyana xwe ji dest dabûn...

Herî dawî jî, du jinên enternasyonel Uta Schneiderbanger, Ekin Ceren Doğruak, di vê mehê de, şehîd ketin. Gulan çendî qehremanên navê wan nayê zanîn jî pêşwazî dîke...

Belê kesê ku ev meh ji aliyê Kurdan, bi taybetî jinên Kurd ve bi wate kir, Rêberê Gelê Kurd Abdulah Öcalan, îro tê jehr-dayîn. Dixwezî hêdî hêdî wî bikujin. Hersa Kurdan gelekî mezin e. Qasî ku tu destê xwe bidîyê, wê biteqe.

Di Gulana îsal de, pira di navbera şer û aştiyê de ku ji aliyê Rêberê Gelê Kurd de hatibû ava kirin, êdî ji holê radi-be. An jî wisa xûya dik e. Ji ber ku aştiwazîya Birêz Öcalan, bi operasyonan û jehr-da-

Avesta Aydın

yînê ve bersiv dayîn.

Gotinên August Spies û Albert Parsons ku berî dardekirina xwe bilêv kiribûn: "We dengê me îro fetisand, lê belê dengên hêj mezin û bihêztir wê bilind bibin. Dengê gel wê xwe bide bihîstin", piştî sed salan, di ramanên Rêberê Gelê Kurd Abdulah Öcalan de gihîşt wateya xwe. Li ser vê bîngê, Birêz Öcalan, di heman demê de, gotinên herî dawî yên bi devên jinên têkoşer, karker û enternasyonelîstan derketin jî, bi cih anî. Niha jî gel û bi taybetî jin, xwedî li afirênêrê xwe derdikeve.

1'ê Gulanê, Roja Karker û Kedkarên Cîhanê, li we pîroz be!

Dilê Mirov

Pira Vejîna Mirov e

Ev nivîsa min ji bo hemû kesên xwedî evînen mezin e. Ger evîna mezin nebe gelo wê çawa ya biçûk were jiyîn û tama wê jî nine. Weke xwarineke bê xwê ye.

wir hebû. Ji xwe re got; ez dîn im. Lê dîsa jî xwe bixwe girnîjî û hêdî hêdî meşiya. Hemû fikrên kirêt ji mêjiyê xwe

avêt. Li hawirdora xwe mêze kir, her tişt çiqas xweş xuya dikir. Dilê wê cih nedida nexweşiyên. Ji nîşka ve, bi kêfxweşî veciniqî û bi xwe re got: Gelo ez hez dikim? Yan jî xudê dibê ku min hezkiribe. Ma piştî ew çend nexweşiyên, çawa dibê ku ez hez bikim. Na! Lê dilê wê jêre wisa got hebû. Dilê wê hildiyê û li hisên wê gûahidî dikir. Ev his gelekî xweş bûn. Lê nizanî ku çima hiseke dilê wê diguşişt. Dîsa serê xwe hejand û hewil da xwe ji vê diltengiyê xilas bike. Serê xwe rakir, ma wê çi bibîne gelo?

Min serê xwe rakir û li wî mêze kir. Ne axivîm... Tenê temaşe kir. Carekê li min zivirî û temaşe kir. Bi dilekî tiji nêzî hev bûn. Bi çavên xwe hevdû silav kirin. Demek di ser wan re derbas bûn. Hîna çavan ji hev têr nebibûn û bi hev re diaxivîn. Gelekî bi hevdû bawerî hebûn. Lê dema ku bi ser xwe de hatin, ketin zimanê siyasetê û gotin li hevdû badan. Keça delal ditirsya û got:

-Ez naxwazim bibim evîndara te. Ez dixwazim bibim dostê jiyana te. Ez dixwazim ku tu jî, ji bo min wiha bî. Ez bi dilê xwe van axaftinan ji bo te rê dikim. Ji bo ku tu bibî hevalê jiyana min, pêwîste ku gelek tiştan di berçavan re derbas bikî. Ez naxwazim ku di jiyîna xwe ya dema pêşiya xwe de bi piştrastî bijîm. Ji ber ku jiyana azad veyekê ji hemû keç û xurtan bixwaze. Lê rastiya jiyane hebû ku germahiya evîne nas nedikir. Ev hîşt ku hindek tiştan bi çavkorî bi ser de biçê û dilê nazîk bişkinîne. Ez hindekî bêdeng mam. Weke ku dinya hemû lal bibû. Xweziya gûl û derya bêdeng mabûna. Ji ber ku di rastiya Rojhilata Navîn de, ji rastiyan zêdetir şaşî hene. Pêwîste ziman li gora şert û mercên ku em têde nebin û li gora tê xwestin were guhertin. Na!.. Bêguman ez jibîr nakim. Lê hebûna tiştêkî pêwîst nake ji holê rabe. Li ser rîya veyê têkoşînê evîn şerm û şaş nîne. Em çima hindek hisên xwe înkâr bikin. Pêwîst nake ku em ji rastiya xwe fedî bikin. Baş e, lê bes bi awayekî pir alî û berfireh were înkarkirin. Emê wê latekî dagirkirî, hêlîneke herimandî ava bikin. Em li cihekî her roj kuştin lê heyî, behsa evîne bikin. Yanî ez gotinê te bi temamî jî red nakim. Lê tu çareseriyê destnîşan nakî. Divê em jiyêke jiyîne bihev re bibînin.

Gelo ev jiyane pêwîste çawa be? Bi navê jiyane em nikarin hevdû biqedînin. Hevdu biazar û tune bikin. Em li

ser axa vî welatî dijminê xwe dibînin, ku her roj bi sedan xwediyên evînen mezin tînin kuştin. Pêwîste li beramberî veyê em li hemberî evîna xwe durist bin. Em dikarin rê û rêbazên baş ji bo jiyaneke xwedî rûmet peyda bikin. Jixwe dijmin hîştîye ku em xwedî li evîna xwe dernekevin û evîna mezin jî winda bikin. Her tîm em di hundirê çemberê de hîştîye û hemû kirêtiya xwe bi me bilêv dike. Heya hestên keç û kurtî me difetisandin. Ger em rastiya hindek tiştan bixwezîn, pêwîst nedikir ku em evqasî hevdu bi eşînin û bêzar bikin. Xuyaye ku mebesta evîne ya şaş nîne. Çima wisa dilê dijmin li xwe xweş bikin. Ji bo ku deronî û canê me li hev rune, diviya ku em hindekî hevdu fêm bikin. Ji bo ku her mirovek bikare evîneke rast bijîne, divê ku beriya hemû tiştî xwedî evîneke mezin be. Evînen mezin her tim xwedî hewldanên bêhempa ne. Evîn hiş û mêjiyê mirov dike pira dil. Tovê didin, vedibin û her roj mezin dibin. Weke kulîlkên biharê her tim avê dixwazin. Rê nadin ji bo tunebûnê. Vejîne diafirînin. Yanî bi evîna xwe ya mezin re duristin heya mirinê.

Ev nivîsa min ji bo hemû kesên xwedî evînen mezin e. Ger evîna mezin nebe gelo wê çawa ya biçûk were jiyîn û tama wê jî nine. Weke xwarineke bê xwê ye.

Nergîz Can

Serê veyê sibê baranek dijwar dibariya. Dilopên baranê mîna ku li ser erdê bimeşin, xwe zû digîhandin ser xêliya min. Diherikîn bi aliyekî ve û mîna xezabê dimeşiyên bi hev re. Teyrokan jî bi rengê xwe yê spî rûyê çimenê şîn spî dikir. Bi barandina xwe û weke ku bi baranê re şer dikirin. Her tişt zû diçû... Weke xezabê guhê xwe dida cihanê. Li hawirdorê hemû cihanê guhdar dikir. Bi bedewiya kulîlkan, bi şîreşîra çavikan, guh didêre. Dixwest bijangên xwe hestên melisî rabike. Ew çend bi dil tengî gav davêtin li nav zeviyên xûnavî. Dixwest bi çavên xwe hez bike û li hêlîna xweşî dîlana xwe bigre. Reşikên çavên wê reng diguhertin. Ji nû ve dixwest jiyane himbêz bike. Lingên wê ew biribûn... Pelên daran ên weşiyayî û hişk-bûyî, ew hişyar dikirin. Ji ber ku nezanîbû ku çûye kuderê. Nizanîbû ku li çi digere. Dibû ku dilê wê ew biribû. Hinekî bi xwe re xeydî. Ma çi karê wê li

‘Dixwazim li Ser Mafê Jinan Fîlm Çêbikim’

“Jin ji bo min xweda ye. Xwedayê li ser erdê ye. Jin xweda bixwe ye, afirînêr e. Dayika min ez dam, ez çêkirim. Xwedaya min dayika min e. Li dûv xweda, xwedaya erdê dayika min e.”

xelatên navnetewî daye îspatkirin, li Stenbolê eleqeyek mezin dît.

Li ser pîrsa me ya “hûn karaktera jinane gelek xweş didin û hûn aşînayên eşên wê ne. Jin bo we çi ye gelo?” Bahman Gobadî, bi heyecanekî mezin û germahiyekê bersiv da û got:

“Jin ji bo min xweda ye. Xwedayê li

ser erdê ye. Jin xweda bixwe ye, afirînêr e. Dayika min ez dam, ez çêkirim. Xwedaya min dayika min e. Li dûv xweda, xwedaya erdê dayika min e. Navê dayika min Îran e. Navê wî welatî ku ez lê dijîm e. Dayika min çavên min li dinyayê vekirin û şîrê xwe da min. Li cem min jin li jor, pir li jor e; mêr pir li jêr e. Li cem min pir ji

hev cuda ne jin û mêr. Lîngê jinê li jor, yek li jêr e. Jin weke ferîşte ye ji bo min. Jin him tiştêkî erdî, him esmanî ye.”

Wek din Gobadî da xuyakirin ku ew carnan xwe bi xwe filmên xwe sansur dike. Çewisandina gelek cemaetan ji bo sansûrkirinê li ser heye. Gobadî wisa

domand: “Ji bo Kurdan sansûr dikim, ji bo hûkûmeta Îran, ji bo Îslamê xwe sansûr dikim. Ev yek nahêle ku qijîna min mezintirîn bibe. Hinek dibêjin ‘ji bo çi jin di filman de stranan dibêjin? Guneh e’. Hinek jî dibêjin, ‘tu ji bo çi zarokên bê dest û pê nîşa cihanê didî ku Kurd wiha ne?’ Dixwazim li ser mafê jinan film çêbikim. Lewra zilm û tundiya mîrên Kurd li ser jinê heye. Bav û bira, keç û xûşkên xwe dikujin. Divê filmên van çêbibin. Lê hinek kes hene dibêjin, ‘Kurdan wisa nîşanî alemê nede’.

Ferhengêk, kulturek, dîrokek Kurdan ya payebilind, berz heye. Lê kultura sînemayê tune ye mixabin. Yê me bes kelim heye, gotin heye. Ne pirtûk heye, ne wêne... Bes gotin heye. Bi kurtayî ez nikarim her sahneyê li gor dilê xwe çêbikim. Nikarim du kesên ku hevdû radimûsin, bi hev şa dibin têkim sahneya xwe. Ev qedexeye bo min, lewra Kurd îtîraza vî tiştî dikin. Tenê filmên hûmanîst çêdikim, ewqas.

Fatma Savci

Di çerçoveya Festîvala Fîlman ya Navneteweyî ya Stenbolê de, filmê Bahman Gobadî yê bi navê “Nivê Heyvê” li Stenbolê kete vîzyonê. Bahman Gobadî ku tevî hemû astengiyên desthilatdar û kelepora paşverû ya civakî, neynik daye rastiya Kurd û hêjayiya filmên xwe bi gelek

Pêşerojekî Tarî Li Benda 40 Mîlyon Zaroka ye

pevçûn tê jiyandin û pêşerojekî tarî li benda 40 mîlyon zaroka ye.

Rapora ku ji aliyê Save the Children hatiye amadekirin û sergotara vê "Last in Line, Last in School" (di Dibistanê de, di Rêzê de Yên Herî li Paşin), nîşan da ku ew cîhana azad, zarokên welatan ku aniye warê pevçûnê, li xwedî derketina wan bêçare ye. Li gorî raporê, di herêmên pevçûnê de ewlekariya bedena zarokan were bicihanîn jî, ji şert û mercên herî bingeh yê ji bo domandina jiyandê xwe bêpar mezin dibin.

Zarok Di Mercên Koletiyê de ne

Di raporê de hate gotin, di herêmên pevçûnê de dibistan hatine rûxandin, zarok ne ku dibistan, cihê ku tê de bîjîn jî nabînin. Di gelek rewşan de jî di şer de weke leşker tîrîkaran, cihên ku nadin şerkirin jî di mercên koletiyê de bi zorê tene xebitandin.

Li aliyê din di raporê de bal, di deverên pevçûnê de li ser girîngiya ji nû ve avakirin û pêşxistina perwerdeyê hat kişandin û hat xwestin razandinan were kirin li vê mijarê. Li gorî daneyên ku Save the Children kom kirî, di tevahî cîhanê de yê ku qet naçin dibistanan jî 100 milyon dake-tiyê 77 milyonê. Mixabin ev daketin, rewşa deverên pevçûnê li diyar nake. 39 mîlyon zarokên ku cihên pevçûnê ne dijîn, bê ku xwedî tu derfetekî perwerdeyê bibin, dijîn.

Welatên Dewlemend Pîntî ne

Di raporê de hat diyarkirin, welatên dewlemend ku heta îro alîkarî dane, ne bes in, gelek welatan tevî ku soz dane jî, di deverên pevçûnê de alîkarî nedane zarokan.

Li gorî Save the Children, welatên ku ji bo alîkarî dayina zarokên herêmên pevçûnê li pîntî ne, ew in: Fransa, Swîsre, Îspanya, Japonya, Dewletên Yekbûyî ya Emerîkayê, Awusturya, Îtalya û Elmanya. Gelek welatên dewlemend, daxwazên alîkariyê ku ji herêmên pevçûnê tîrîk, bi hênceta "ji bo pêşxistina fonê, holkî baş tune ye" neyînî bersiv didin.

Niha di herêmên pevçûnê de, ji bo pêşwazî kirina pêdiviyên herî bingeh yê perwerdeyê, pêwîstî bi 9 mîlyar Dolarê dîtin. Ji bo pêkhatina planê ku ji aliyê Save the Children hatiye amadekirin, ev reqem pêwîstê herî dereng heya sala 2015'ê were pêkanîn.

Kady Webleya ku pêşengiya xebatên perwerdeyî ya vî rêxistinê dike, dibêje dema ev dirav neyê dîtin, programa Armanca Pêşketina Milenyumê ku welatên dewlemend soz dabûn ku fînanse bikin, pêk nayê.

Firat News Agency

Rapora ku ji aliyê dezgeheke civaka sîvîl ya navnetewî ya bin navê Save the Children (Zarok Biparêzin) ve

hatiye amadekirin, danî holê ku netewên dewlemend yê cîhanê, ji parastina zarokên herêmên pevçûnê de heye, bêçare ne. Di raporê de bal hat kişandin, li 28 welatan

Di Diyarkirina Têkiliya Azadiyê de Diyarkeriya Malbatê

Em li bûyera jinê ne tenê weke zayenda hember binêrin, herwiha em ê li gelemşeya jinê ji hêla dîrokî ve û weke zemîna tîkiliyên mêtinkariyê ku qirêj û gemara civakê zêde dibe, bigirin dest. Piştî re jî em ê derbasî tîgihînên çewt ên ku serdestî me ne, bibin. Ji ber ku em şoreşger in, pêwîst dibînim bi wêrekî bibêjim ku bi rastî jî, tîgihînên gelek çewt û ne li rê mijara gotinê ne. Heger kesek peyvekê bibêje jina we yan jî kesekê ji malbata we, hûn ê rahêjin kêrê û êrîş bikin, ne wisa? Kesek di nav we de heye ku vî yekê pêk neyîne. Qet ti-

ne! Dibêjin, "yan ji dayika min re, ji xwîşka min re, yan ji destgirtiya min re yan jî ji dosta min re wiha gotin, min jî dest avête çekê!" Êdî bi giştî tiştêkî wiha bi kuştinê diqede. Balê bidin, mijareke ku li Ewropayê dê pê bikenin û bibûrin, li cem me bi çekê tî çareserkin. Gelo ev cihêrengî ji kû tê? Ev cihêrengiyê girîng e. Di mijara mîr û jinê de, bandorgirtineke we ya piçûk jî dikare we bide erdê ku êdî hûn nikaribin rabin ji piyan. Li cem me rewşa jin û mîrê ev e. Dayîk û bavê me jî li ser me desthilatdariyê wisa damezrandine, ji ber ku em anîne cîhanê pêwîstê em bibin milkê wan. Ev tîgihîneke feodalî ye. Zarok teqez di bin venêrana dayîk û bavê de ye. Heta bimire jî ev wiha ye. Jixwe dijderketina me ya yekem ji vîra dest pê kir û şoreşgerbûna pêşî jî hinekî di van dijderketina de veşartiyê. Dijderketina min a li hember pîrsgirêkê pîr balkêş e. Belkî hinekî bi bêrêzî bû, lê bawer dikim di cihê de bû. Min gote

wan ma hûn çîçikên vî mîrîşkê dibînin? Çawa ku ev bûyereke xwezayî ye, rewşa min a li hember we jî ev e. Ne min gotê we "min bînin cîhanê." Nêzîkariyêke bi vî rengî, dê dijberiyêke derêxe holê û nerehetiyêke îfade bike. Bi baweriyê min ê dijberiya li hember tîgihîna milkiyetê bîne zimên. Bi vî rengî li lawan xwedîderketin nabe. Pêwîstê lawîk bi awayek rast werin gihandin. Dema ev yek nebe, îdiakirina maf a li ser lawan jî ne tiştêkî rast e. Min ev yek anîm zimên û ev rexneyên cidî ne. Ji kesên mîna min re dibêjin, "lawê bêxêr." Dema tu li hember tîkiliyên feodalî derkevî tu yê werî afarozkin. Di vî warê de mirov asteng dîkin, malbat serdestiya xwe li ser law ferz dike. Hejarî heye. Di derdorên civakî de saziyên parastina zarokan tine ne ku derfetên jiyandê bidest bixin. Tî derfetên din ên ku dewlet bide jî tine ne. Di vî rewşê de zarok teqez bi malbatê ve girêdayî dimîne. Bi vî rengî jî dema malbat tîkiliyên feodalî ferz bike, zarok diqede.

tin binêrin. Di bingeha tevan de benîbûn heye. Mîrê hê bêtir bi koletî û jinê jî xerabtir. Qaşo bi hev re dizewicin, lê di bingeha wê de xulamî heye. Heger bi êş jî be, rewşa gelekî ji we ev e. Vî derbasî de kîjan hêmana şoreşgeriyê bingeh hatiye girtin? Esasê wê hêmana şoreşgerî bingeh nehatiye girtin. Hêmana xanedaniyê, hêmana malbatê, bi bandora kevneşopiyên derdor û civakê ev tîrîk pêşxistin. Li Kurdistanê jin û mîrê bê ziman in. Li cem me mîr, temsîla azadiyê li dera han, ji hêmaneke feodalîyê pêve nabe tiştêkî din. Mîrê vî derbasî de pîr feodal e. Jin jixwe nikare tîkiliyêke azad pêk bîne. Pêk bîne jî dê çawa be? Heger ji aliyê romantîzmîyê ve lê bête nêrîn, nêzîkatiya me li be çav were girtin ê çîrok û romanên xweşik werin nivîsandin. Ez van pîrsgirêkan weke mijarên ku herî bêtir zorê li min dîkin, dinirxînim. Bi rastî jî ez vî weke qada ku mirovên me xerq dike dinirxînim. Sedema vî ya berbiçav heye. Marks dibêje "Asta azadiya malbatê, asta azadiya civakê diyar dike." Ev li cem me dikare wiha were formulêkirin: Ji ber ku her tişt li cem me di malbatê de tîrîk gelicandin, di diyarkirina hemû tîkiliyên azadiyê de, ev sazî bingeh e. Ji ber vî yekê me hevqas nîrx danê. Di

civakê de kişandina çek û kêran ji ber vî yekê pêk hatiye. Sedema hebûn û tinebûnê li vîra e. Hemû tişt li vîra e. Wekî din saziyên neteweyî û civakî tine ne. Hemû tişt li vîra xitimiyê, li vîra hatiye kerkirin. Sedemeke pêşneketina me û hoveberiya me jî ev e.

Kesê dikevin nava van tîkiliyan, xwe teqez weke xwediyê hinek mafan dibîne; mînak di malbatê de tîkiliyên serdestiyê didomin û mîrê teqez ê serdest e. Mîrê di lêdan û xebardanê de, xwedî rayeyeke bê sînor e. Baş e jina ku pêwîstê xwedî kesatiyê be, çawa nêzîkî vî yekê dibe? Nêzîkatiya wê bi durûtî û koletî ye. Berî ku bigihe asta vî tîkiliyê, kesatiya xwe gelekî li paş hiştiye. Di bandora her cure tîgihînên çellexwarî de ye. Me gote vî yekê, xwe windakirina bi temamî û li hember mîrê berbiçav windakirina tiştê di destê de. Wê demê tîkiliya azadî li kûderê ma? Li kûderê ye tîkiliya malbatê ya ku azadiya civakê diyar dike? Li kûderê ma rizgariya neteweyî?

Rêberê Koma Komalên
Kurdistanê
Abdullah ÖCALAN

Wergera ji Tirkî:
Jîr DILOVAN

Op 18 Mei Zal Alles Duidelijk Worden!

Wat voor mij belangrijk is, is de oorlogslijn van Beritan. Ik kan niemand's zijn soldaat worden, mijn strijd is een vrijheidsstrijd. Hun doel is de PKK over te brengen tot een Amerikaanse missie. Hun politiek is een bloederige politiek, dit is een ruige toestand.

Onlangs de opgeroepen wapenstilstand van de KKK, gaan de Turkse troepen met toenemende kracht verder met aanvallen tegen de Koerdische vrijheidsstrijders. Dit heeft er naar geleid, dat de wapenstilstand ter discussie is gesteld bij het Koerdische volk.

Tijdens de gesprekken van 31 maart en 3 april jl. zei Öcalan het volgende: "De Turkse autoriteiten zorgen voor meer geweld en bedreigingen in de Koerdische provincie". Onlangs alles gaf Öcalan vredesberichten en riep de Tusiad en de Turkse regering op, om een dialoog aan te gaan voor de Koerdische kwestie.

Öcalan gaf ook toelichting over de laatste ontwikkelingen in Oost-Turkije. Hij zei het volgende: "Ze hebben een legergroep van 500.000 mannen bij de grens gezet. Ze hebben de economische vrijheid van de mensen daar afgenomen en ze afhankelijk van de regering gemaakt. Ze hebben de cul-

turele rechten van de Koerdische mensen afgenomen. Kinderen krijgen vanaf de basisschool al te maken met het verbod van eigen moedertaal en het verplicht spreken van de Turkse taal. Hun doel is zo de Koerdische taal uit te roeien. Nog een gevaarlijke toestand is dat de historische plaatsen onder water gezet worden en hierdoor verdwijnen. Ze stellen hiervoor nieuwe wetten en regels die het mogelijk maken om de historische plaatsen en monumenten te verwijderen. Er is een nieuwe wetgeving, de Iskan van Dersim. Deze wetgeving willen ze generaliseren. Dit zijn belangrijke onderwerpen."

Tegen de aanvalspolitiek heeft Öcalan zijn standpunt bepaald. "Mijn strijd is een vrijheids- en een realiteitshouding, dit komt doordat ik niemand's soldaat ben. Ik wil jullie herinneren aan een overleden vrijheidsstrijdster Beritan. De legergroepen van YNK stonden op een berg en hadden

haar omringd en riepen haar om zich over te geven aan het leger. Ze beloofden haar niet over te leveren aan Turkije, we zullen je niet martelen jij bent een zuster van ons. Maar Beritan wist dat het niet waar was. Ze was heel erg gebonden aan haar vrijheid. Ze kon het maar niet begrijpen dat ze met dat soort beloftes geconfronteerd en benaderd werd. Daardoor gooide zich voor de ogen van alle soldaten van de berg naar beneden. Beritan was een voorstander van een eindeloze vrijheid en volgde een leiderslijn", aldus Öcalan.

Volgens Öcalan is er in Turkije een grote groep streng radicale Turken, die Turkije willen veranderen in Afghanistan van nu. Deze groep wordt steeds groter en dat is een gevaar voor de samenleving. De streng opgeleide radicale Turkse groep zal niet met oplossingen komen en deze groei van radicalisme brengt grote gevaren met zich mee en dat is duidelijk te zien. De oorzaak van dit groeiende radicalisme is de vereenzaming en de onder-

drukking van de samenleving. Deze groep krijgt niet meer, zoals vroeger steun van Tusiad, Europese Unie en de Verenigde Staten. Net zoals de Hitler fascime na de Tweede Oorlog veroordeeld werd, zo zal de groei van radicalisme door de Europese Unie binnen vijf of tien jaar veroordeeld worden. "Dit weet ik zeker, maar zij zien dit niet", aldus Öcalan en wees op de mogelijke gevaren.

Öcalan ging verder met het verwoorden van de problematiek en zei het volgende: "De Turkse regering is met de aanwezige bevoegdheid niet bezig met het oplossen van de problemen, maar verspreid de oplossing over een lange termijn. De regering wil hiermee zijn eigen voordeel doen." In geen onderwerp volgen ze een duidelijke politiek bemerkte Öcalan. Erdoğan wil dat Talabani en Amerika met een beslissing komen voor de Koerdische kwestie, denkt Öcalan en ging verder

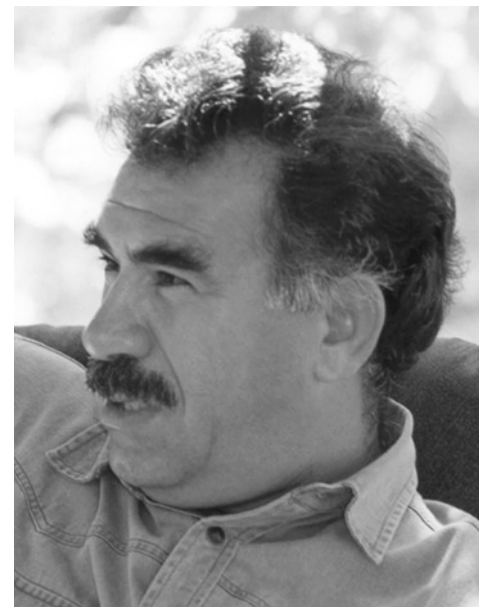
met de volgende zinnen: "Wij moeten onderling een oplossing kunnen vinden." "Wij als Koerden en Turken moeten het probleem samen kunnen oplossen, niet met de onderdrukking van de westerse landen. De coalitie tussen Turkije en Koerden zal grote aanwinsten zijn voor Turkije. Ze moeten gerilla niet als een gevaar tegenover de regering zien, wat ook niet nodig is. Als er een oplossing wordt ontwikkeld dan kunnen de vrijheidsstrijders ook de veiligheid in Turkije bewaren. De verschillende culturen, talen en etnische culturen moeten beschermd worden. Iedereen heeft het recht om in zijn cultuur te leven en het te laten naleven. Maar de Turkse president Erdoğan ziet de oplossing van de Koerdische kwestie bij de Koerdische leiders van Noord-Irak en bij de Verenigde staten", aldus Öcalan.

Als er tot 18 mei geen bepaalde stappen worden gezet dan treed ik af als tussenpersoon

Hij besteedt zelf al 14 jaar aandacht aan vrede en dialoog, maar deze vredesstrijd heeft geen nut meer voor de Turkse regering en ook niet voor de PKK, uitte Öcalan. "Ik probeer mijn standpunt te bepalen. Op 18 mei begint de nieuwe president officieel met zijn functie. Dan zal alles duidelijk en bekend worden, maar tot 18 mei sta ik op mijn woord en blijf ik bij mijn standpunt. Hetgeen na 18 mei daar bemoei ik me niet meer mee. Na 18 mei treed ik er tussenuit, als ik dit zeg bedoel ik niet dat HPG moet aanvallen, dat is iets dat ze zelf moeten bepalen. Ze bepalen zelf of ze aanvallen of niet, of het een gewelddadige of geen gewelddadige oorlog wordt. Dat is hun beslissing."

"Als er op 18 mei geen bepaalde stappen genomen worden, dan treed ik er tussenuit en ga me meer richten op de theorie gedeeltes, ga meer spreken over historische, culturele en letterkundige onderwerpen". In plaats van politiek ga ik mij meer richten op de theorie van politiek. Als na 18 mei de regering direct met mij contact wil, om als tussenpersoon te functioneren moeten ze eerst goede en duidelijke stappen zetten en als alles wat ik zeg niet gelijk straffen of veroordelen. En als ze mij de gelegenheid geven om met de organisatie contact op te nemen, dan zal ik als tussenpersoon kunnen functioneren en zal ik met de PKK kunnen spreken", aldus Öcalan.

Voor de Koerden in de vier landen adviseert Öcalan een nieuwe organisatie model. Hij legde het als volgt uit: "Ik adviseer voor de Koerden het systeem van KCK. Met de naam Federatie Koerdistan kunnen ze een nie-

uwe organisatie vormen. Deze organisatie is niet van iemand, maar van alle Koerden. In deze federatie kunnen KDP en zelfs YNK plaats innemen. Als er zo'n federatie wordt opgericht, kan de federatie namens de Koerden met iedereen spreken. "Talabani kan dan namens de federatie met iedereen gesprekken voeren. De koerden moeten binnen dit systeem bij elkaar komen en één geheel vormen, alle Koerdische partijen, organisaties en individuen met politieke achtergrond en functie, die binnen Koerdistan een belangrijke rol spelen kunnen binnen dit systeem bijeen komen en kunnen op deze manier oplossingen bedenken voor interne problemen en een diplomatiek bureau oprichten. Hierbij kunnen ze een Koerdische natie bekend maken, op deze manier kunnen ze binnen de Natie politieke gesprekken voeren met andere natie regeringen. Voor het Midden-Oosten had ik de federale groep geadviseerd. Zo zou er geen onderscheid gemaakt worden tussen de Koerdische, Turkse en Arabische steden. De grenzen blijven behouden, maar iedereen mag dan leven binnen zijn eigen culturele identiteit en een vrijheid voor meningsuiting hebben, dit doet een gedeelte van Europa ook. Het nationalisme van Frankrijk spartelt tegen het systeem. Spanje en Engeland zijn meer in de buurt van dit systeem. Ze willen op deze manier de Natieregering in stand houden."

Öcalan beëindigde zijn mening met de volgende woorden: "Ik roep de regering op om tot een dialoog te komen, Ik roep TUSIAD op, om ervoor te zorgen dat Turkije doelgerichte stappen zet om de kwestie op te lossen, neem het initiatief op je. Turkije moet geen oplossingen verwachten van buitenaf voor de Koerdische kwestie, dan komen ze in een heel gevaarlijk spel, zonder er bewust van te zijn. Als zij het probleem willen oplossen, kunnen ze direct contact opnemen met mij. Als zij met ons hierover willen praten zijn wij altijd bereid om er een oplossing voor te bedenken. Binnen de kaders van de woorden van Evren is een dialoog ook belangrijk, de woorden van Evren en de weg die hij aanduidt is een gunstige weg om een dialoog te voeren. De Benelux model die Mehmet Agar aanduidde zijn als het ware niet gunstig genoeg, maar is wel een stap voor een dialoog. De weg die de MIT ambtenaar aanduidt is ook gunstig voor een dialoog, als zij dit serieus nemen en er mee aan het werk gaan, dan zal de weg naar de dialoog veel sneller gaan."

Dağ Sanatı

Oralarda şair gerillalar bir ellerinde kalem, bir ellerinde silah şiirlerini yazıyorlar, kendi elleriyle kazarak yaptıkları antik çağ tiyatrolarını andıran anfi sahnelerde tiyatro gösterilerini yapıyorlar, tabiatın en duru ve muhteşem seslerini kendi duru seslerine enstrüman yaparak şarkılarını okuyorlar, tek kamerayla sinema filmleri çekiyorlar, envai tür ağaçları yontarak heykeller yapıyorlar, yani bir başına bir dağ sanatı gelişiyo.

da ilham kaynağı oluyor, cesaretlendirici adımların atılmasını sağlıyor. Dağlarda sadece kaba bir savaş yürütülüyor. Oralarda şair gerillalar bir ellerinde kalem, bir ellerinde silah şiirlerini yazıyorlar, kendi elleriyle kazarak yaptıkları antik çağ tiyatrolarını andıran anfi sahnelerde tiyatro gösterilerini yapıyorlar, tabiatın en duru ve muhteşem seslerini kendi duru seslerine enstrüman yaparak şarkılarını okuyorlar, tek kamerayla sinema filmleri çekiyorlar, envai tür ağaçları yontarak heykeller yapıyorlar, yani bir başına bir dağ sanatı gelişiyo.

diğidir. Tam bir renkler deryası olan doğa, ufkun ötesinde de tüm güzellikleriyle vardır. İşte bazen dağları düşünürken, insanların dağ başlarından ovalara oranla daha geniş bir ufuk çizgisine sahip olduğuna inanıyorum. En azından bu fiziksel olarak böyledir. Bundan sonrası kişinin bakması ve görebilmesi ile ilgilidir. Bazen dört duvarın arkasından tüm dünyayı görebilen tahlil edebilen bir güce sahip insanlar varken, bazen en yüksek ve geniş mekanlardan iki adım ötesini görmeyenler olabiliyor. Fakat gerilla gerçeğinde hem fiziksel olarak, hem beyinsel olarak, hem de ruhsal olarak

nine kazındılar. Hêvî, Yekda ve daha birçok tiyatrocuyu oyunlarıyla gönüllere hitap ettiler. Ama Sarya'nın narin bedeninin salınışı, Baran'ın yüksek oyun gücü, Argeş'in gitarda dolaşan büyüülü parmakları ve güzelim sesi layıkıyla ulaşamadı insanlara. Binlerce adı sanı duyulmamış ama yaşamış, bu toprakların özgürlüğü uğruna kanlarını dökmüş yazara, tiyatrocuya, ressamı, şaire ana rahmi oldu dağlarımız. Çok kısıtlı olanaklarda kırık dökük kasetlere kaydedildiği, hatta sigara kağıtlarına yazıldığı için fazla korunamamış bu eserler maalesef artık yoklar. Bu nedenle teknik imkanları seferber ederek dağ sanatını kitlelere ulaştırmak gerçekten de çok önemli ve sanatsal değeri yüksek olan bir çalışma. Dağlı Halil Uysal'ın, Munzur Dicle'nin, Jında Baran'ın ve daha nice sanatçının fotoğraf kareleri bu nedenle çok değerli. Delila'nın duru sesi bu nedenle çok değerli. Onların kameralarından, objektiflerinden, seslerinden bir özgürlük tarihinin yazılmasında pay sahibi genç kadınlar ve erkekler, belki de bir kare sonra artık hayatta olmayacak özgürlük savaşçıları bize yansıyor. Bu arada MİR prodüksiyonunun bu anlamda oldukça değerli bir çalışmanın hazırlığında olduğunu öğrendim. Beritan adlı filmin sinemaseverlere ulaşmasını sağlayan bu yapımcı şirketi, şimdi de dağ sanatçıların seslerini bir müzik kasetiyle insanlara ulaştırmanın hazırlığını yapıyor. Bu seslerin de Beritan gibi kitlelerle buluşacağı kesin görünüyor.

Mayıs ayında bulunmamız nedeniyle tüm mekanlarda sanat yoluyla halkı mücadeleye kanalize etmenin öncülerinden biri olmayı başaran ve 11 Mayıs 1992 tarihinde Tatvan'da Türk ordusunun saldırısı sonucu yaşamını yitiren büyük sanatçımız Ozan Mizgin'i de (Gurbet Aydın) saygıyla anıyorum. Paha biçilmez eserlerin yaratıcıları olarak Ozan Mizgin şahsında tüm dağ sanatçılarını ve onların eserlerini ruhumun baş köşesine oturtuyorum.

Son zamanlarda Kürtlerin tek ve ilk müzik kanalı MMC ekranlarında sıkça Kürdistan özgürlük savaşçıların, yani gerillaların klipleri dönmeye başladı. Delila adlı kadın gerillanın su gibi duru sesinden duyduğumuz 'Zilan' şarkısı ile başlayan, Meryem Çolak ve Gurbetelli Ersöz'e adanan 'Jinên Azad' şarkısı ile süren ve şimdi de geçtiğimiz yıl bedenini ateşe veren Viyan Soran'a adanan şarkıyla devam eden klipler şimdiden en çok dinlenen şarkılar arasında baş köşede yerlerini almaya başladılar. Şüphesiz Kürt sanatı, dili, kültürü oldukça köklü temellere sahip. Ancak yüzyıllar süren yasaklar, asimilasyon politikaları, bunlar sonucunda yaşanan kendine yabancılaşma gibi sorunlar maalesef bu öze layık çıkışlar yapılmasını önledi. Ne var ki son yıllarda önemli gelişme emareleri ortaya çıkıyor. Gelişmeler kadar birçok olumsuz yaklaşımın da olduğunu biliyorum tabii ki. Ama bu boyutlara girmeden, yaşanan olumlu gelişmelerin dağ ayağını ele almak istiyorum.

Nasıl ki Kürtler kendi özgürlüklerinin arayışına dağ zirvelerinde çıktılarsa, Kürt sanatının gelişiminde de dağlar önemli bir rol oynuyor. Bunu dile getirirken, 'her şey dağlardan geliyor' anlamında merkezi bir anlayışla belirtmiyorum. Bu, farklı mekanlarda ve alanlarda yaratımlarını sürdüren sanatçı arkadaşlarımızın emeklerinin inkarı olarak anlaşılabilir. Ancak dağlar her konuda olduğu gibi bu konuda

Tabii ki bu sanatın gelişimi çok zorlu. Bir yandan yürümekte olan bir savaş, bir yandan tüm dünya egemen güçlerinin tasfiye planları, bir yandan günlük yaşamın gereklerini yerine getirme amaçlı farklı sorumluluklar... Tüm bu öncelikler içinde sanat üretimi gerçekten de çok güçlükler arz ediyor. Ama bir yanıyla da dağ sanatı şunun ispatı oluyor: Sanat kendi gücüyle ve kalitesiyle hiçbir sınır tanımadan kendi gelişimine yol açar. Ne mekan, ne de sınır tanımaz. Kendisine konan sınırları bir bir aşmayı bilir. İşte dağ sanatında da bazı imkansızlıklar teknik anlamda engellere yol açabilir, ama sanat olayının gelişimi teknikten de öte ruhla ilgili olduğu için; dağlar ruhsal profesyonalitye gerçekten yakalamaya aday bir sanat ortamıdır demek fazla abartılı olmaz.

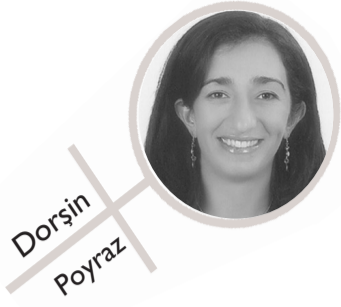
Ufuk çizgisini hepimiz bilirsiniz. İnsanın gözünün uzaklarda son olarak gördüğü yerdir. Orada yer ve gök birleşiyormuş gibi görünür. Şüphesiz bu insanın görebil-

geniş bir ufuk yaratmanın imkanları var. Yine de bu imkanlardan yararlanabilmek için her yeniliği ve güzelliği yaratma çabasında ısrar etmek ve yoğun bir emek harcamak gerekir. İşte son yıllarda mücadele stratejisinde yaşanan değişimlerle birlikte farklı alanlarda açılımlar yapma ve dikkat çekici yaratımlarıyla gerçekten de gerilla bir toplumun ufkunu genişletmeye öncülük ediyor.

Gerilladaki sanatsal yaratımları bugünlerle sınırlamak yetersiz bir yaklaşım olacaktır. Başından beri mücadelede hep sanatsal ayak önemsendi. Ama oldukça geniş bir perspektife sahip olunmasına rağmen pratikleşme zayıf oldu. Çünkü sadece silah ve bomba seslerinin duyulduğu bir siyasal ortamda, farklı sesler fazla duyulma imkanı bulamazlar. Dağ başlarında sanat hep vardı, bazı sanatçılar ve eserleri kitlelere ulaştı ve onların sesleri ölümsüz kılındı. Ama bazı eserler maalesef yaratıcılarıyla birlikte yitik dağ başı mezarlarına gömüldüler. Beritan'ın özgüncesi, Zinarin, Gurbetelli, Mordem gibi şehitlerin günlükleri halka ulaştı, Serhat, Hogır, Sefkan, Mizgin, Çiya, Ali Temel, Mustafa Gezgör, ses ve şiirleriyle halkın bey-

Kadına dair

Dorşin Poyraz

Kadınlara Dair

Sizin öyküleriniz vardı, bin yıllardan kalma. Tortuların arasından silip çıkardığımız öykülerden tanıdık sizleri. Sözcüklerin darıma- dağınık olduğu cümleler arasından bulduğumuz güzelliğinize dair hikayeleri uzun uzun okuduk. Her birinde bir parça kendimizi bulmamız istenen öyküleriniz anlatıldı yıllarca.

Öyküleriniz vardı, her mevsimin rengini taşıyan yüzünüzün sadeliğinde yazılmış. Gözlerinizin ışıltısının her satırına işlediği öykülerinizi dinledik çocukluktan bu yana: Her anıda, her masalda ve her yerde. Kendi yüreğimizde ölçtük bazılarını, bazılarını dinlememizden geldik, bazılarını ise hatırladıkça korktuk umut etmekten ve hayal kurmaktan.

Öyküler yazıldı sizin için. Aşkla anıldığı halde isimleriniz, nasıl aşık olmak istediğinizi bile bilemediniz. Çünkü her aşıkta horlanan, taşlanan, kurşunlanan siz oldunuz. Ayıp peçesi sadece sizin yüzünüze örtüldü, bir ömür boyu çıkarılmamak şartıyla. Büyük gizler içinde sakladınız tutkularınızı. Bu yüzden hep eksik kaldı yaşanmışlıklarınız. Yarım yaşanmışlıklarla ördünüz sevgilerinizi ve sonucunda yüreğinize kaç mezar kazdığınızı siz bile sayamadınız. Her mezara bir hayaliniz ile devrildiniz ve her mezarınız bir öykü oldu kızlarınızın.

Sizin öyküleriniz vardı, yaşamınızın bir erkeğin dudaklarının arasında durduğu. Geçmiş emekleriniz küçük bir iftirayla bir çırpıda silinip atıldı bazen. Bazen uzak diyarlara gönderildiniz, bazen de bir ömür boyu yargılandınız. Suçsuz bulunduğunuz halde 'suçlu' bakan gözlerden kaçırılmak zorunda kaldınız kendinizi. Hiç bir dilde anlatamadınız yüreğinizdeki büyük uçurumu. Ve her haksızlıkta o uçurumdan nasıl düştüğünüzü.

Bir ömür boyu namus sabıkası ile yaşamamak için ne çok acı çektiniz. Çoğunuzun hayata bir daha bakma gücü kalmadığı için gittikçe derinleştirdiniz içinizdeki uçurumu. Her bakışta, her gülüşte ve güzele dair her imgede bir kez daha düştünüz içinizdeki uçurumlardan. Hem de hiç korkmadan... Öyküleriniz vardı ölü bedenlerin büyük dramlarını anlatan.

Savaşlarda geçti öyküleriniz. Hiçbir savaşı siz başlatmadığınız halde tüm savaşların en çok acı çekenizi sizler oldunuz. Ömrünüzün tek mekanı evleriniz yıkıldı, kurduğunuz hayallerden daha hızlı bir şekilde. Nasıl hayat verildiğini bildiğiniz için başkalarının hayatının kaybetmesi yaktı yüklerinizi. Hiç kimsenin hayatına kastetmediniz hiçbiriniz. Çünkü biliyordunuz, her hayatın nasıl zor ve nasıl büyük bir güzellikle yaratıldığını. Bir ömrün nasıl oluştuğunu gün be gün izlediğiniz için savaşlarda ölen her beden için bir ömür olduğunu bildiniz siz. Savaşta anlatıldı öyküleriniz.

Sizin öyküleriniz vardı, sarı yazmalarınızın oyasıyla anlattığınız. Kilimin desenlerine işlediğiniz umutlarla anlattınız kendinizi. Gözyaşlarınız bilinmezliğe akarken, kaderinizin nasıl yazıldığını hiç anlayamadınız. Öyküleriniz vardı, başkalarının dudaklarından duyduğunuz. Öyküleriniz vardı, başkalarının kaleminden okuduğunuz. Başka hayatlarla örtüşmeyen öyküleriniz.

Kendi öyküsünde kahraman olamayan öyküler yazıldı sizin için ve siz hiçbir zaman yazamadınız kahramanı olduğunuz kendi öykünüzü. İçinizde yaşadıklarınızı anlatmadınız hiç kimseye. Korkulardan arınmış bir hayatı ne çok özlediğinizi dökmediniz cümlelere. Sözcüklere sığdırmadınız güzele dair tüm imgelerinizi. Şimdi, sonu intihar ve ölüm ile bitmeyen bir öykü yazmalı kızlarımıza ve yazılmış tüm öyküleri yakmalı.

Sizin öyküleriniz olmalı, kirlenmiş tüm ruh- lardan arınmış...

Kadının Kendisi Sanattır

Bir resim eğer kadını yansıtmıyorsa, ruhsuz ve cansız bir tablodan öteye bir şey değildir bana göre.

Arşevin Mikail; 1965, Dirbesiyê doğumlu. Çocukluk yılları hep sürgünde geçmiş ve sonunda 30 yaşlarında Avrupa'ya göç etmek zorunda kalmış. taşıdığı Kürt kimliğinden dolayı gördüğü baskıları acı duyarak ifade ediyor. 8 yıldır Avrupa'da yaşıyor Arşevin Mikail. Geçen aylarda sergilediği resimlerin dikkatimizi çekmesi üzerine merakımızı gidermek niyetiyle kendisine sorular yönelttik.

• Ne zaman resim çizmeye başladınız? Sizi resmetmeye yönelten nedenler neydi?

Daha ilkokuldayken öğretmenim, resim yeteneğimin diğer öğrencilerden farklı olduğunu keşfetti. Hem yazıya hem de resme olan ilgim yoğundu. Yeteneğim açığa çıktıkça hevesim arttı. Bu şekilde yaşamımı resim sanatına adadım. Şiir de yazıyordum ama resim daha önde geliyordu benim için. Resimlerimin rengi, tarzı açığa çıktıkça daha çok sarıldım resim yapmaya. Sürgünlerin sürekli yaşandığı bir halkın çocuğu olarak geçmiş de hep kendimle ve sanatımla taşıdığımı düşünüyorum. Bir şeyi resmetmek istediğinizde, yani elinize fırça ve tuvali

aldığınızda düşünce ve hayallerden bağımsız resmedemezsiniz. İnsanlar resim tablona baktıklarında o resmin normal, sıradan bir şey olmadığını anlamalıdır. Kürt sanatçılığında Kürt rengi hakimdir. Yaşadığınız acıları Kürt rengi, Kürt düşüncesi olmadan yansıtamazsınız. Yansıtsanız da hakkını veremezsiniz. Tuvali sonu görünmeyen bir denize benzetiyorum. Kürt ressamcılığına da Kürt gözüyle bakmalısınız.

• Resimlerinizde göze çarpan en belirgin husus, kadın kompozisyonlarına daha fazla yer vermenizdir. Kadın sizin için ne ifade ediyor?

Bu bana en çok sorulan sorulardan biridir. Bir resim eğer kadını yansıtmıyorsa, ruhsuz ve cansız bir tablodan öteye bir şey değildir bana göre. Kadını yansıtmak istiyorum; çünkü Ortadoğu kadını, özelde Kürt kadını çok ezilmiştir. Kürt kadını toplumumuzda her anlamda baskı altındadır. Kadını özgürleştirme mücadelemiz var. Ben de kendi çapımda resimlerim yoluyla kadının yaralarını sarmak istiyorum. En azından bu gerçekliği resimlerimde göstermek istiyorum. Kadın çelişkisi eskiden beri süregelen bir çelişkidir, is-

tenilen düzeyde özgürleşmemiştir. Ona değer vermek özellikle de sanatçıların özelliği olmalıdır diye düşünüyorum. Çünkü sanat ve yaşam ile kadın arasında sıkı bir ilişki vardır. Kadının kendisi yaşamdır. Kadına güven duyulmalıdır. Jin yaşamı yarattığına göre sanatın baş köşesinde yerini alır. Kadının kendisi sanattır. Kadının yaşadığı acıları, söylediği ezgileri, sevgi ve yaratıcılığı, yaşamı bir sanattır.

• Canlı renkleri çok kullanmanız dikkat çekiyor. Bunun özel bir nedeni var mı?

Kürt halkı renkli, canlı bir halktır. Bunu yaşadığı toprakların renginden almıştır. Bu halkın varoluşudur. Tablolarımdaki renklilik halkımın yansıması, aynasıdır. Doğadır, halktır tabloyu canlı kılan.

• Bu güne kadar çizdiğiniz kaç adet tablona var. Resimlerinizi sergileme imkanınız oldu mu?

Sayılmayacak kadar resim yaptım. Ortadoğu'da yaptığım resimlere sahip çıkamadım. Bir çok tabloma çalındı, kimisine devlet tarafından el konuldu. Resimlerimde kullandığım simgelerden dolayı işkencelere maruz kaldım. Şimdiye kadar çizdiğim tabloların sayısını bilmiyorum, ama tablolarımı sergileme imkanı bulamadım.

• Son olarak belirtmek istediğiniz bir şey var mı?

Eski klasik geleneksel yaşam tarzımızla geleceği yaratamayacağımız bilincini Kürt halkı taşıyor artık. Kaplumbağa yürüyüşüyle değil, kartalların uçuşu süratinde halkımıza ulaşmamız temennimdir. Kürt kadınının kimliğini sahiplenme uğruna gösterdiği duruşundan ötürü başımız diktir.

Haber Merkezi

Kadının Kaleminden

Metropolde Bir Kadının

Sessiz Çığılığı

Büyük şehirlerde yaşam mücadelesi veren, kalabalıkların tam ortasında tek başına kalveren kadınların...

Annesinin çırpınışlarına göz yaşlarıyla destek vermeye çalışan, kendisini annesine adayan çocukların...Kadına insan gözüyle bakmak için mücadele eden erkeklerin...

Aşkın masal diyarında kalmadığına inanan, diğer ya-

rısını bulup 'bir' olmak isteyen sevdalıların...

Ailesiyle mutlu bir yaşamın 'mucize' olmadığını, iyimser küçük bir ışığın kocaman aydınlıklara açıldığını savunan tüm insanların...

Umudun... Bekleyişin... Özlemin... Sabrın kitabı...

Her geçen gün artan şehirleşme sorunları içerisinde dikkatinizi çekecek bir kitap olduğunu düşündük.

Ookunmamış olan kitap her zaman yeni olan kitaptır. Nesrin Gökçetürk'ün kaleminden 'Metropolde Bir Kadının Sessiz Çığılığı' adlı kitap Yakamoz Yayıncılık tarafından yayınlanmıştır.

Beyaz Aslan Çakal Krala Karşı

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde ormanın birinde Çakal Kral varmış. Aslanlar da bu kralın emrindeymiş. Çakal Kral ne derse hemen yapar, onu çok ama çok sevindirirlermiş. Çakal da kıs kıs gülmüş aslanların konuşmuş haline.

Çakal Kral bir toplantı yapmış dostlarıyla. "Aslanlar için ne yapalım Tilki", demiş. Tilki, gecenin karanlığını süzmüş. Sonra; "Efendim, kibarlaşacağız. Hem de şekillerini değiştireceğiz. Böylece o heybetli duruşları kaybolacak". Çakal; "bunu nasıl yapacağız Tilki", demiş. "İlk önce kuyruklarını kısaltacağız, sonra da başlarının üstündeki, o heybetli gösteren yeşelleri var ya, işte onu da kestirdik mi korkmayalım. Benim yüce Çakal efendim", demiş.

Çakal Kral o sırada sarayı gözetleyen ağacın üstündeki akbabaya seslenmiş; "Hey muhafız, buraya gel bakalım!" Kara kanatlarıyla uçarak gelmiş. "Söyle efendi Çakal, emrindeyim". Çakal yüzünü buruşturarak; "git bana aslanların reisini çağır", demiş. Bir müddet sonra koca bedeniyle aslanların reisi Lekeli görünmüş. Ona; "siz kuyruklarınızı keseceksiniz. Böyle daha da güzel görüneceksiniz. Bunu sizin iyiliğiniz için düşündük, tamam mı Lekeli Aslan", demiş. "Evet efendim

daima bizi düşünürsünüz. Şimdi arkadaşlarımla yanına gideceğim ve emrinizi iletteceğim" demiş Lekeli.

Lekeli, aslanların yanına varıp emrini bildirmiş. İlk önce homurdanmalar başlamış, ama sonra Lekeli kesince aslanlara özgü güçlü kuyruğunu. "Hayır, kuyruğumuzu kestirmeyelim arkadaşlar! Sonra yeşellerimizi de ister bunlar", demiş küçük Beyaz Aslan.

Lekeli, Çakal'ın karşısına çıkmış; "Efendim dediğinizi yaptık, emrinizdeyiz. Ama bazıları kesmedi, isyan ettiler size. Artık onlar bizden değildir efendim. Farkımız kesik kuyruklarımızdır." demiş. Çakal Kral; "Çok iyi bir iş yaptın Lekeli. İnan seni çok sevdim" demiş, alaylı alaylı bakarken gözlerine. Lekeli iki büküm çekilip gözden kaybolmuş. "Aferin sana Sarı Tilki, çok akıllısın. Seni baş danışmanım yaptım. Şimdi sıra başlarındaki yeşele geldi. Onu da kestirsek tamamdır bu iş. Ezeli düşmanımızı yok etmiş oluruz" demiş. Sarı Tilki sırtarak söz istemiş; "Kralım" demiş, "şunu unutmayın; ilk önce Lekeli'ye bir makam verin. Yanınızda bir saygınlığı olsun. O zaman sözünüzü daha iyi dinler" demiş. "Çok doğru diyorsun Sarı Tilki. Çabuk bana Lekeli'yi çağır", demiş.

Bir müddet sonra başı eğik şekilde kuyruğu kesik Lekeli Aslan çıkmış Kral çakalın huzuruna. "Çakal Kral; senden bir isteğim olacak, onu da yaparsan ki

yaparsın, seni ormandaki bütün hayvanların genel sözcüsü yapacağım tamam mı?" demiş. O da: "Buyrun söyleyin efendim" demiş. "Bak Lekeli, yeşelleriniz var ya. O sizleri çok kötü gösteriyor. Onu da kesip daha da güzelleşeceksiniz. Şayet kesmeyenler olursa onlara şu emrimi iyice hatırlat, tamam mı? Yeşeli kesik olmayanlar serbestçe gezemezler benim ormanımda. Bunu o dik başlı aslan yavrularına söyle". Lekeli Aslan bu emri de gururla götürmüştü. Kuyruğunu kesenler sevinmişler. Yeşellerini kesmişler hiç umursamadan. Yavru Beyaz Aslan çıkmış bir kayaya. Haykırmış bütün gücüyle büyüklere; "Ağabeyler, babalar! Ne yapıyor-

sunuz? Aslanlığınız elden gidiyor anlamıyor musunuz? Aklınızı başınıza alın da vazgeçin", demiş. Çoğu dinlememiş Beyaz Aslan'ı. O günden sonra yeşeli kesik aslanlar Ormanda dolaşmışlar özgürce, Sarı Tilkinin bu oyunu da kural olmuş.

Bir gün Beyaz Aslan yavrusu büyümüş. Yeşeli ve kuyruğuyla dimdik duruyormuş. Ve haykırmış Çakal Kralın karşısında. O güne kadar unuttukları aslanı heybetli görünce ansızın karşılarında, korkudan titemiş Çakal Kral, Sarı Tilki ve Lekeli, sinmişler bir köşeye. Beyaz Aslan yavrusu da bayrak olmuş özgürlüğünü isteyen tüm canlılara.

Parmak Kukla Yapımı

Parmaklara takılan kuklalar, hem eğlendirici birer oyuncak hem de dil gelişiminizi sağlayan ve hayal gücünü arttırmaya yönelik olan araçlardır.

Yapımı son derece fazla dikiş bilgisi de gerektirmeyen parmak kuklalarını yapmak ister misiniz?

Malzemeler:

Renkli keçe parçaları
Uygun renklerde iplikler
Makas

Noel Baba Kuklasının yapılışı:

Gövdeyi iki parça halinde herbiri 4 cm ye 8 cm olacak şekilde kesin

Gözleri, burnu, şapkayı kesin. Önce gözleri, burnu ve sakalı yüze dikiş şapkayı yüzle birleştirin. Sonra yüzü, ön ve arka gövdeleri bir-

birine dikiş.

Bilmediklerimiz

- * Dört satır okuduğunuzda dünyada 40 insan ve 700 milyon karınca doğmakta, 30 insan ve 500 milyon karınca ölmektedir.
- * Karıncalar dünyanın 150 milyon yıl önce doğan ilk bilinçli hakimleri ve ilk toplum kuranlarıdır.
- * Bir gram atom, parçalandığı zaman 3.000 ton kömürün yanması sırasında verdiği enerjiyi verir.
- * Dünyada en fazla bulunan evcil kuş tavuktur.
- * Aspirin, ilk defa 1897 yılında Felix Hoffmann adında bir Alman kimyager tarafından üretildi.
- * Kıta isimlerinin hepsi aynı harfle başlayıp aynı harfle biter.
- * Son 4.000 yıldan beri yeni bir hayvan türüne raslanmamıştır.
- * Mumyaların ayak parmakları tek tek sarılarak mumyalanmıştır.

Bilmece

- 1- Hakem ile trafik polisi arasında ne benzerlik vardır?
- 2- En gürültülü maç hangi takımlar arasında oynanır?
- 3- Türkiye'de acil hastalara ameliyattan önce ne verilir?
- 4- Hostesler neden havada dedikodu yaparlar?
- 5- Akılsız başın cezasını kimler çeker?
- 6- İçinde günlük süt bulunan şey nedir?
- 7- Benzin ile insan arasında ne benzerlik vardır?
- 8- Karanlıkta neyimizi göremeyiz?
- 9- Kekemeler ne zaman kekelemeler.
- 10- Heyecanlanınca büyüyen organımız hangisidir?

- Cevaplar
- 1- Her ikisi de kocaman adam olduk-
  - 2- Mehter takımı ile bando takımı
  - 3- Gün venli
  - 4- Yerin kulağı olduğu için
  - 5- Onu kendilerine "baş" seçenler
  - 6- İnek
  - 7- İksinin de sulusu geçkimez
  - 8- Gölgenizi
  - 9- Konuşmadıkları zaman
  - 10- Gözbebeğiniz

ÇOCUKLARRRR BENİ BOYAYINNNN!

Ekolojik Bakış

"Doğayı koruyorum! Hayvan besliyorum! Et yemiyorum! Çevreyi kirletmiyorum" gibi ifadelerle ekolojik bakış açısına sahip olduğunu iddia eden insan sayısı çok desek yalan olur. Bir yandan böyle ifadeler kullanan, bir yandan kullandığı parfümden, makyaj takımlarına kadar kozmetik malzemelerle çevreye, insana ve doğaya ne kadar büyük zararlar verdiğini görmeyen insan sayısı azımsanmayacak kadar çok.

Ekolojik bakış denilince neden hemen akla, doğayı korumak, ağaçlandırmak geliyor? Böyle bir bakış açısı nasıl oluştu? Bu yazımızda hem bu soruya yanıt arayacağız, hem de ekolojik bakış açısının nasıl olması gerektiği üze-

rinde düşünce egzersizi yapacağız.

Ekoloji bilim dalı ve bakış açısı sadece doğa ile ifade edilemez. Ekolojik bakış açısı; insanın hayata bakış açısı, insana, doğaya ve özce tüm canlı ve cansızlara yaklaşım biçimidir, canlıları koruma, incitmeme, her şeyi natüreliliğiyle bırakabilme çabası içerisinde olan insan ekolojik bakış açısına ulaşabilmiş insandır.

Toplumumuz kavramlara sürekli yabancı bırakıldığı gibi, kavramlar üzerinde de oldukça uğraştırılıyorlar. Ekoloji dinilince akla doğanın gelmesi yine eğitim sistemiyle bağlantılı olurken, kavramlara boğulmuş toplum gerçekliğimizi de çok net bir biçimde gösteriyor.

Evet; ekolojinin doğa ile bağlantısı güçlü. Üstelik yanlış da değil. Yani her şeyin kendi doğal haliyle kalması biçim-

Ekolojik bakış açısı; insanın hayata bakış açısı, insana, doğaya ve özce tüm varlıklara yaklaşım biçimidir. Canlıları koruma, incitmeme, her şeyi natüreliliğiyle bırakabilme çabası içerisinde olan insan ekolojik bakış açısına ulaşabilmiş insandır.

minde de ele alabiliriz. Doğanın doğal halini korumak, veya çevremizi yeşillendirmek güzel düşüncelerken, insanların kendi doğal hallerini korumak, eşitsiz ve dengesiz ekonomik büyümeden tutalım, eşitsiz eğitim olanaklarının ortadan kaldırılması gibi düşüncelerde ekolojik düşünmenin bir boyutu oluyor.

Örneğin bir erkeği ele alalım. Doğayı koruyan, yeşillendiren, hayvanları koruyan bir erkek olsun. Bu erkek acaba evde aynı özeni eşine karşı gösteriyor mudur? Sorulması gereken en önemli soru bu. Çünkü ekolojik bakış açısı kişinin tümünden yüreğini eşitliğe adanması olarak da ele alıyorum. 'Dışarıda gösterdiği özeni eşine karşı gösteren erkek sayısı ne kadardır' diye bir soru da geliyor aklıma. Maalesef (bilimsel bir temeli olmasa da) çevremde gördüğüm örnekler, vermek istediğim veya bulmak istediğim cevabı veremiyor engelliyor. Beni bambaşka bir sonuca doğru ilerletiyor.

Toplumumuz daha çok kavramlara boğuluyor demiştim yukarıda. Belki kavramlar kargaşası belki de sosyolog-

ların dalı olan dışarıdan farklı görünme mantığı toplumumuzda fazla iken bu, erkeklerde daha çoktur. 21 yy. gibi bir yüzyılda biraz daha modern görünme istemi erkekler açısından önemli. Doğal olarak bu durumda ekolojik bilim dalına eğilimli olmak gibi bir çaba da en kaçınılmaz alan oluyor. Özce bu olayı şöyle toparlarsak; evinde eşine karşı eşit bir tutum içinde olmayan erkek dışarıda oldukça "ekolojiktir." Evinde anne veya bacılarına karşı kaba bir tutum içinde olan erkek dışarıda "eşitlikçi" geçinmek durumunda hissediyor kendisini. Çağdaşlaşma genelde biçimde aranıyor.

Demek ki ekolojik bakış açısı birileri istediği için veya moda olan bir deyim olduğu için kullanılması gereken bir söylem değil. Dünya dengesinin bu denli bozulduğu, hem doğanın hem de insanın dengesinin ürkütücü duruma geldiği çağımızda ekolojik bakış açısı içselleştirilmesi gerekiyor. Ruhumuzu ve çevremizi baharın renkliğiyle neşelendirip güzelleştirelim...

Gülbahar Köker

Arı Ölümlerinin Nedeni Küresel Isınma

Ordu Arıcılık Enstitüsü Müdürü Ziraat Yüksek Mühendisi Gülten Bulut, son dönemde meydana gelen arı ölümünün 'normal kış kaybı' olduğunu ve abartılmaması gerektiğini söyledi.

Ordu Arıcılık Enstitüsü Müdürü Ziraat Yüksek Mühendisi Gülten Bulut, yaptığı açıklamada, arı ölümünün erken bahardan kaynaklandığını tahmin ettiklerini, arıcılardan da kaynaklanan teknik hatalar bulunduğunu belirtti. Arılardaki varroa parazitine karşı kullanılan ilaçların kovanlarda ve peteklerde kalıntı bıraktığı, arıların da bu kokudan rahatsız olduğu için kovayı terk ettiklerini, uzun yıllardan beri varroa parazitine karşı uygulanan ilaçların sınırlı olmasından dolayı varroaların bunlara karşı bağışıklık kazanmış olması ve arıcının ilaç fayda etmiyor diye dozu fazla uyguladığının tahmin edildiğini kaydeden Gülten Bulut, "Ayrıca havaların ısınmasındaki istikrarsızlık arı biyolojisini

de olumsuz etkiledi. Kışı salkım yaparak hareketsiz geçiren arılar, havaların ısınmasıyla birlikte uçuşa çıkarak sezo-

nu aktif bir şekilde tamamlamaya çalıştıklarından ömürleri kısaldı. Ana arının yumurtlama faaliyeti kışın yavaş olduğundan arkadan gelen yeni jenerasyon koloni oluşturamadı ve kovanlarda arı kayıpları meydana geldi. Türkiye genelinde 4-5 milyon koloni mevcut olup arı kayıplarının Türkiye genelinde yüzde 10-15 civarında olduğu

tahmin edilmekte, bu da normal kış kaybı olarak değerlendirilmektedir.

Endişe edilecek bir durum yoktur" dedi.

Bu arada, Ordu Arıcılar Birliği Başkanı Necati Aydın da, arı ölümleriyle ilgili haberlerin doğruluk derecesinin şüpheli olduğunu söyledi. Aydın, "İlimizde ve bölgemizde arı ölümleri her yılın ortalamasının üzerinde değildir. Zaten yüzde 10'luk kaybı normal kabul ediyoruz. Bu yıl bu oran 2-3 puanlık artışla yanlış ilaçlama ve baharın erken gelmesinden kaynaklanmaktadır" şeklinde konuştu.

Türkiye Arı Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mustafa Sarıoğlu ise uzun yıllar ortalaması baz alındığında yıllık yüzde 10-15'lik arı kaybının normal olduğunu belirtti. Sarıoğlu, "Yalancı baharın etkisiyle ilintili olarak kalitesiz ana arı üretimi ve bilinçsiz bakım ve beslenme sonucunda bu ölümler gerçekleşmektedir" dedi.

Avaşın Çağlayan

Dr. İlhan Diken

Obezite (Şişmanlık)

Vücuttaki yağ oranının normalden fazla olmasına şişmanlık deriz. Şişmanlık tespit edildikten sonra nedenleri araştırmak gerekir. Bunun için bir dahiliye uzmanı tarafından sistematik muayene yapılmalıdır. Şişmanlıkla ilgili hikâyeye dinlenmelidir. Bundan önce hangi yöntemlerin kullanıldığı ve başarı oranlarının ne olduğu, bu başarının ne kadar sürdürüldüğü sorgulanmalıdır. Şişmanlık yapabilecek nedenler araştırılmalıdır.

En sık şişmanlık nedeni eksojen obezite denilen aşırı kalorili beslenmedir. Şişmanlıkların % 90 nedeni budur. Yani alınan enerjinin harcanan enerjiden fazla olmasıdır. Bunda kalıtsal ve çevresel faktörlerin birlikte rolü vardır. İkincisi; beyindeki açlık veya tokluk merkezini etkileyen çeşitli hastalıklar veya doğuştan olan hastalık tablolarında da şişmanlık görülür. Üçüncüsü; bazı hormonal hastalıklar da şişmanlığa neden olabilir. Yine bazı ilaçlar da şişmanlık nedeni olabilir.

Bu nedenleri ortaya koyabilmek için gerekli muayene ve laboratuvar tetkikleri yapılır. Hormon bozuklukları araştırılır. İştahı artırabilecek insülin

direncinin varlığı araştırılır.

Şişmanlığa neden olan hastalıklar araştırıldığı gibi, şişmanlığın neden olduğu hastalıklar da araştırılmalıdır. Bunlar tespit edildikten sonra uygun yöntemlerle tedavileri başlatılmalıdır.

Tedavi dahiliyeci-diyetisyen-psikolog ile beraber yapılmalıdır. Hastanın bazal metabolizma hızı hesaplanır. Günlük ihtiyacı olan kalori bulunur. Bu kaloriden 500-600 kalori eksilterek dengeli bir beslenme tablosu çıkarılır. Günde altı kez yemek yemesi sağlanır. Bu üç ana, üç ara öğün şeklinde planlanır. Az ve sık yenerek vücuda besinleri ve yağları yakması öğretilir. Bazal metabolizma hızı artırılmaya çalışılır. Bu sobaya arada sırada odun atarak ateşin parlamasına yardımcı olmaya benzer.

Psikolog gereğinde hastanın ruhsal tablosunu izlerken yaşam tarzında değişiklik yapmaya çalışır. Normalden sapsı yeme bozukluklarını (gece yeme, atıştırma, taşma şeklinde) yeme gibi problemlerini) düzeltmeye çalışır. Belirli periyotlarla hastalar sıkı takibe alınırlar ve belirli periyotlarla kilo ve yağ takibine alınırlar. Kilo kaybı hedefleri konusunda doğru bilgilendirme yapılır. Sağlıklı kilo vermeleri sağlanır.

Ne olursa olsun kilo verilmelidir gibi bir hedef olmamalıdır, sağlıklı kilo verilmelidir. Dengesiz ve

kontROLSÜZ kilo kayıpları sağlığın kaybolmasına neden olabilir. Hedef öncelikle manken gibi olmak değil, sağlığa kavuşmak olmalıdır. Tek yönlü beslenme olmamalıdır! Örneğin sadece lahana çorbası içilerek zayıflama olmaz. Bilinmeyen, ispat edilmemiş yöntemlerle zayıflama olmamalıdır. Aşırı kilo kaybı ile zayıflama olmamalıdır.

Hedef ayda 2-4 kg kilo kaybı, 6 ayda % 10 kilo kaybı şeklinde olmalıdır. Bu hedefi tutturana % 100 başarılı kabul edilmelidir. Daha büyük hedefler konursa, örneğin; 1.60 m ve 80 kg olan bir kişi altı ayda 60 kg düşmeyi hedeflese ve 72 kg düşse bilimsel olarak % 100 başarılı olduğu halde kendisine göre başarısız olduğundan programı bira-

kabilecek veya umutsuzluğa kapılabilecektir. Hızlı kilo vermek sağlıklı kilo vermek demek değildir. Kilo yağdan verilmelidir. Kas ve su kaybı ile verilen kilo hem sağlığı bozar hem de kolayca geri alınmasına neden olur.

Zayıflamada egzersiz çok önemlidir. Egzersiz denilince saatlerce spor salonlarında kalmak anlaşılmalıdır. Yetişkin yaşlara kadar spor yapmamış veya ara vermiş kişileri birden spor salonlarına sokup sıkı egzersiz yaptırılırsa tendon ve bağ lezyonları, düşmeler neticesinde kırıklar, kalp spazmları görülebilir. Bunun yerine ömür boyu yapabilecekleri egzersizler tavsiye edilir. Örneğin günde 30-40 dakika düz yolda yürüyüş gibi veya işe giderken araba kullanmak yerine yürümeyi tercih etmek gibi. Yapılan diğer bir hata da zayıflayana kadar spor yapılması hedefe ulaştıktan sonra bırakılmasıdır. Bu da yeniden kilo almaya neden olacaktır. Kilo verme hızlı olmamalıdır.

Çok fazla ve hızlı kilo vermekle; karaciğer fibrozu hastalığı, safra kesesi taşı, safra kesesi hastalıkları, böbrek taşı, psikolojik sorunlar, kalp atım bozuklukları, ürik asitte yükselme ve gut atakları, kemik mineral kaybı ve kemik zayıflığı, halsizlik, yoğunlaşma güçlüğü, kabızlık, baş ağrısı, tansiyon düşmesi görülebilir.

Bunlar ciddi problemlerdir, bazıları geri dönüşümsüzdür. Dengeli ve doktor kontrolünde bilimsel yöntemler kullanılarak yapılan zayıflama yöntemi ancak sağlık için yararlı olur. Aksi takdirde bilmeden vücuda zarar da verilebilir. Bunlar dışında, çeşitli zayıflama ilaçları ve birtakım cerrahi müdahaleler de zayıflamada kullanılan diğer yöntemlerdir.

Ayak Sağlığının Önemi

Çocuk birinci yaşını doldurduğunda mutlaka bir ortopedist tarafından hareket sistemi gelişimi yönünden değerlendirilmelidir. Bir yaşında hareket sistemi hakkında bilgi edinmek için birçok tıbbi ipucunun ortaya çıktığı bilinmektedir.

Doğuştan ayak sorunlarının kendiliğinden iyileşeceği düşüncesi son derece yaygın ve bir o kadar da yanlıştır. Çocuğunuzun ayağı ile ilgili fonksiyonel ve/veya biçimsel sorunları zaman yitirmeden bir ortopedi uzmanına danışınız. Ayak travmalarında ayak ovulmamalı ve sıcak uygulanmamalıdır. Travmalarda doğru olan davranış ayağı yükseltmek ve dinlendirmektir.

Çocukta taban kavisinin düşüklüğü ve yüksekliği ayak ağrısına yol açabilir. Böyle durumlarda nedenin ortaya çıkartılması için ortopedi uzmanına başvurmak en doğru yoldur. Tabanın tarayıcı görüntüleri ile sayısal değerlendirilmesi tanı açısından yararlı bilgiler sağlar.

Bağımsız yürüme bir yaş civarında gerçekleşir. Her çocuğun aynı zamanda yürümeye başlayacağını düşünmek yanlıştır. Yürüme gecikmesine ortopedik sorunların yanı sıra sinir sistemi hastalıklarının da yol açabileceği unutulmamalıdır. Çocukta yürüme bozukluklarının tanısında video kamera sistemlerinin kullanılması son derecede yararlıdır. Özellikle yürüme sırasında tabanın izlenmesi ve kayda alınması ayaktan kaynaklanan yürü-

me bozukluklarının değerlendirilmesinde güvenilir bilgiler sağlar.

Çocuğun sık düşmesi, sürekli kacak istemesi, çabuk yorulması, yürümeye isteksiz olması, topallaması yürüme sorunları açısından aileyi uyarmalıdır. Yürüteç kullanmak ciddi kazalara yol açtığı gibi çocuğun bağımsız yürümesini de geciktirir. Birçok gelişmiş ülkede yürüteç üretimi ve satışı yasaklanmıştır.

Ayakkabı uyumsuzluğu ve ayakkabı içerisinde yabancı cisim varlığı çocuklarda en sık rastlanan ayak ağrısı nedenleridir. Ayakkabı almaya öğleden sonra gidilmelidir. Gün içerisinde ayakta durmakla ayak boyutları yaklaşık bir numara büyür.

Ayakkabı almaya çocuğun en uzun süre giydiği ve giymeyi sürdürdüğü ayakkabı ile gidilmelidir. Yeni alınacak ayakkabı eskisinden küçük olmalıdır. Yeni ayakkabı alırken ayakkabının arka bölümü ile topuk arasında serçe parmak sığacak kadar boşluk olmalıdır.

Henüz yürümeyen çocuğa ayakkabı giydirmek gerekmez. Çocuğa özel olarak uzman hekim tarafından reçete edilmemiş ayakkabı ve tabanlıkların ayak sorunlarının tedavisinde hiçbir yararı yoktur. Çocuğa kullanılmış ayakkabı giydirmek çok sakıncalıdır. Kullanılmış ayakkabı ilk sahibinin ayak sorunlarının yeni kullanıcısının ayaklarına yansımaya yol açtığı gibi cilt hastalıklarının bulaşmasına da neden olabilir.

Pratik Öneriler

İstenmeyen Kokular:

* Buzdolabınızdaki bazı meyve ve yemeklerin kokusu öteki yemeklerinde sarar. Küçük bir kaba biraz süt koyup dolabınızın bir köşesine yerleştirirseniz, istenmeyen kokuların süt tarafından emildiğini göreceksiniz.

* Balık kızartırken çıkan kötü kokuyu önlemek için yağa limon suyu sıkın. Böylece aynı yağ başka bir kızartmada da kullanabilirsiniz.

* Çöp kutunuzun içine bir miktar karbonat yada kabartma tozu dökerseniz etrafa yaydığı kötü kokuyu önlemiş olursunuz.

* Yanmış süt kokusunu yok etmek

için tencerenin üzerine ıslak bir bez koyun. Daha sonra bezi tencerenin üzerinden kaldırıp, durulayarak tekrar tencerenin üzerine örtün. Bu işlemi birkaç kez tekrarlayın.

* Kızartma yaptığınızda mutfağınıza koku yayılmasını istemiyorsanız bir kapta sirkeli su kaynatın.

* Ekmek tahtasının kokusunu gidermek için ikiye böldüğünüz bir limonun kesik yüzüyle iyice ovun.

* Karidesi haşlarken etrafa yayılan kokuyu gidermek için haşlama suyuna iki çorba kaşığı sirke katın.

Soğan kokusunu ellerinizden çıkarmak için, evvelden haşladığınız patatesi mutfaktaki işiniz bitince elinize sürerek beş dakika kadar ovabilirsiniz.

Yemek tarifleri

Ispanaklı Lor Peynirli Kurabiyeler

Malzemeler:

Hamur için

- * 5 su bardağı un
- * 1 su bardağı zeytinyağı
- * 3 yumurta
- * 1 kahve fincanı su
- * 1 paket instant maya
- * 2 tatlı kaşığı tuz
- * 1 yemek kaşığı toz şeker

Ispanaklı harç için

- * 2 paket dondurulmuş ıspanak (450 gr. x2) ya da denk miktarda taze ıspanak
- * 300 gr. tuzsuz lor peyniri
- * 2 orta boy kuru soğan (ince kıyılmış)
- * 2 çay bardağı zeytinyağı
- * Tuz, karabiber, kimyon
- * Üzerine sürmek için yumurta sarısı

Yapılışı:

* Hamura maya karıştırıp ortasını havuz gibi açın. Yumurta, zeytinyağı, su, tuz ve şekeri ilave edip sertçe bir hamur elde edene kadar yoğurun. Hamurun üzerini nemli bir bezle örtüp 30 dakika mayalandırın. Zeytinyağında soğanları ve doğranmış ıspanakları kavurun. Tuz, karabiber ve kimyon ekleyip karıştırın ve soğumaya bırakın. Hamuru 10 eşit parçaya bölün ve her birini ince ince açın. Üzerini zeytinyağı ile yağlayıp kenarına ıspanaklı içten bir miktar koyup rulo yapın ve tepsiye dizin. Üzerlerine yumurta sarısı sürüp kızarana kadar pişirin.

Nerede Benim Haklarım?

Hayanlarım! Sizlerle birlikte olmak ne güzel şey! Geçenlerde TV kanallar dünyasını bir güzel taradım, sizlerle paylaşacak malzemeler bulmak niyetine. Bir de ne göreyim iyi dersiniz?! Kadının emeğini inkar eden heriflerin konuşması... Biz emekçi kadınların dünya genelinde, yaşamın her alanında sorumluluk duygusunu taşıdığımız gerçeği bilinmesine rağmen, alinterimiz herifler sistemi tarafından görmezlikten gelinmek isteniyor.

Haber manşetlerinde şöyle bir yorum dinledim: "Heriflerinizin eve olan maddi desteği % 55 oranında olurken, siz hanımların evde yaptıkları katkı ise % 45 (!) oranında. Haberiniz ola. Bakın ve sakın unutmayın; emeğinizi yerde bırakmayın. Sonra da "Şujincığım, söylemedin, duymadık" demeyin, aman haa!..

Örnek verecek olursak, herifleriniz eve gelince başlarlar; "Gııı... Yemeğimi getir çabuxx!.. Döverim ha! Sabah-tan akşama kadar evde oturuyon boş boş, bari hizmet et ki bir işe yarayasın". Hemencecik koşuşturursunuz biricik heriflerinizin hizmetine.

Ayol, siz hanımları anlamakta zorlanıyorum doğrusu. % 45'lik emek hakkınızı söke söke alacağınız yerde susmayı yeğliyorsunuz ya, aşkolsun sizze! Hem sonra 'Şujincığım, gene batır-dın ha!' demeyin. "Susma! Sustukça sıra sana gelecek" misalinden başlayalım. Öncelikle herifleriniz akşama kadar çalışırlar; doğruya doğru. Bunu inkar edecek değilim. Ancak siz hanımlar çocuklara bakmazsanız, onların altlarını temizlemezseniz, dırdırlarını çekmezseniz, eve çekidüzen vermezseniz, 'alem-i bakteri' denen yaratıklardan kurtarmak için temizleyip süpürmezseniz, acaba herifler hava alabilecekler mi? Ayrıca eve gelen para denen meretin sağlıklı ve tutarlı harcanmasında katkısı olan sizlersiniz, unutmayın hanımlar. Pazarlara doluşup 'şu ucuz, bu ucuz' deyip ekonomik katkıda bulunan yine sizler değil misiniz? İnsaf ya-

ni!.. Bu herifler biraz elini vicdanlarına koysunlar ayooool!

Geçenlerde kadınıma birine uğrayıp bir çayımı içeyim dedim (halkla ilişkiler niyetine tabii ki). Koyu bir sohbet ardından; "heval, kadın olarak senin de kadın mücadelesine katkı olsun" dedim. Bir de ne duysam iyidir! Bir herifin; "olmaz kardeşim! Yaptığı bir iş yok zaten, ne katkı matkısı. Çalışmayan düdüğü çalamaz!" demez mi? Başladım ben de saymaya: "Heval bu dünyada kim boş yaşar? Hem sana göre dışarıda hava hoş! Sabah-tan akşama kadar evde koşuşturur durur kadıncağız; çocuğun altını değiştir, yok git alışverişe, yok temizlik yap. Bunlar iş değil mi yani? Herif hala inkar etmekte diretiyor: "Yok heval, bu evde benim kanunum geçerli". De-dğim dedik bir herif. "Bak heval, biz kadınlar alinterimizle kazandığımız şeyler üzerinden kendi mücadelemize katkı sunuyoruz ve burada biz kadınların kanunu geçerlidir, bunu böyle bilesin" deyip kadın eksenli kanunumuza dayattım sonunda. Çattık belaya ayooool!.. Bu gidişle % 45'lik hakkınız da gidecek elden. Sonra 'yok uyardım, duymadık' demeyin.

Bendeniz geçenlerde işçi bulma kurumuna yazılayım derken, kadının birine kendi hakkını savunurken rast-

ladım. Kadının kendisi de iş arıyordu. Memur, İstanbul aksarıyla "hanımefendiii, mesleğiniz nediiiir?" diye sordu. Kadın "ev hanımıyım" dedi. Memur atıldı oradan: "Olmaaz hanımefendiii! Mesleğiniz yok anlaşılın" der. Kadın da öfkelenir: "Beyefendiii! Mesleğim vaaar, var diyorum sizzee! Derken neredeyse kavgaya varacak düzeyde gergin bir tartışma başlar. Neyse ki kadın mücadele sonunda ev hanımlığını meslek olarak kayıtlara geçirmeyi başardı.

Bendeniz bunu önemli bir mücadele olarak gördüm. Kendi evinizdeki işiniz ücretsiz olduğundan heriflerin gözünde sıfırlanırınız. Başkalarının evinde çalıştığımızda da az ücret verdikleri gibi bir meslek olarak görmezler. Kadının çocukların eğitimindeki katkısı yok sayılıyor.

Hanımlar! Diyeceğim odur ki, biz biz olalım, kendi emeğimize sahip çıkalım. % 45'lik hakkımızı söke söke alalım. Unutmayalım ki kadınız, haklı-yız, kazanacağız. Diş ve tırnaklarınızı bileyin, emeğinizin yok sayılmasına asla müsaade etmeyin!

sujinxanim@hotmail.fr

fıkra

Kaynana ve Gelin

Bir gün iki araba dolusu kadın geziye giderler. Birinci arabada gelinler, ikinci arabada ise kaynanalar yer almaktadır. Giderlerken kaynanaların arabası kaza yapar. Gelinlerin hepsi sevinir, çünkü bütün kaynanalar ölmüştür. O anda sadece bir gelin ağlıyormuş.

Gelinin biri sormuş:

-Niye ağlıyorsun? Kaynanalarımız öldü işte, demiş.

Kadın:

-Ben kaynanamı evde unuttum, ondan ağlıyorum demişşş...

Çocuk Kimde Kalacak?

Boşanma davasında kadın, hakime talebini gerekçesi ile açıklamış:

- "Sayın hakim, çocuğun bende kalmasını istiyorum. Onu dokuz ay karnımda taşıdım."

Hakim kocaya sormuş:

- "Karnınızı duyduunuz. Bir diyeceğiniz var mı?"

Adam "Var tabii" demiş ve anlatmış:

- "Sayın hakim. Farzedelim ki canınız bir kutu soğuk kola istedi. Makineye parayı attınız ve kola geldi. Şimdi bu kola makinenin midir, yoksa parayı deliğe atanın mı?"

Hakim sekreterine dönmüş:

- "Yaz kızım. Çocuk babada kalacaktır..."

Yaşamdan Kesitler

Selma Koçiva

Köye Yolculuk-I

Arüşeni'de fazla kalmadım. Otobüsten iner inmez köye araba buldum. Dayımın nalbur dükkanında bir süre bekledikten sonra yola koyuldum. Minibüs şoförü merkez köyden. Yolcuların çoğunu tanıımıyordum. Bir tek Nuri Ôađu bizim Xaliüanadandı. Laz dilinde 'bizim aksi kızımız geldi' dedi yanındakilere. Kulaklarıma kadar kızardım. Suçluluk duygusuna kapıldım bir an. Politik biri olmayı böyle nitelendiriyorlardı benim insanlarım. Hiç cevap vermedim ona. Duymazlıktan geldim. Sol görüşlü olmak halk arasında kabul görmüyordu. Yine de okul arkadaşım Memet vurulduğunda ve benim polisle başım derde girdiğinde yalnız bırakmamışlardı akrabalarım. Ardeşen'e silahları ile birlikte gelmişlerdi, muhtemel sağcıların saldırılarına karşı beni ve ailemi korumak için. Bunu ömür boyu unutmayacağım. Kendi aralarında 'yaramaz kızımız diye bana kızısalar da dışa karşı koruma içgüdüsüyle yaklaşıyorlardı.

Nuri Ôađu'nun lafına alınmadım. Biliyorum ki haksızlıklara karşı çıkan bizleri yıllar sonra anlayacaklar. Belki bizimle gurur bile duyacaklar.

İlk yerleşim birimi Sifati'yi geçerken hala o köprü duruyordu. Birden yol dikleşti. Her an araba yuvarlanacakmış gibi bir his belirdi içimde. Yanımdakilere hissettirmeden korkuyu yaşadım. Oysa arabanın içindekiler her günkü sohbetlerine dalmışlardı. Arabanın bir beşik gibi sallanmasından en ufak bir etkilenme yoktu.

Sifati'nin üstünde Zulxa görünüyordu. Uzaktan manzarayı seyrettim. İnsanı meraklandırıyor bu yerler. Hiç gelinip gidilmezdi. Herkes kendi mezarına, köyüne kapanıp kalırdı. Oysa o kadar yakın yerleşim birimliydi buralar.

Yolda rastgeldiğimiz yerleşim birimlerinden biri Amgvani idi. Eskiden Dutxe'ye yürüyerek çıkan büyüklerimiz bu yerlerde mola verip dinlenirlermiş. Üstelik yük sırtlarında aşılırmış bu yollar. Ardeşen'e inerken sepetler taşırlar, köye çıkarken alışverişte aldıkları kumanyaları olurlar. Ne zor bir yaşamdı onlarınkisi. Bu koşullara rağmen hiç de tümüyle göçü düşünmemişler. Topraklarına olan bağlılıkları kalmış.

Yanivati köyünün alt kısmından geçerken tanımadığım akrabalarımı düşündüm. Büyükanne tarafım Yanivati köyünden. Annemin kuzenleri hala orada yaşarlar. Çocukluğumda çok götürürmüş Didinana Nandidi ile birlikte. O gün bu gündür Yanivatiye gitmedim. Tuhaf bir davranış şekli köyler arasındaki iletişimsizlik.

Öaxiraüani'yi dönerken, burada kazalarda ölenleri düşündüm. Defalarca bu dönemde arabalar yuvarlanmış. Bir de Öaxiraüani manilerimize işlediğimiz bir ayrılık noktası. Köyün adı konulmamış kapısıdır. Öaxiraüani'den dönerken bir heyecan duyarım hep. Kale kapısı gibi bir yerden geçmiş gibi olurum.

devam edecek...

Kadınlar Hadım Ediliyor!

Irak'taki Kürtlerin "Xetene" ya da "Xetene'yî Jin-Afret" diye adlandırdıkları "Sünnet" ya da "kadınların sünneti" ne güzel değil mi? Kürt kadınları sünnet ediliyor; yaşasın kadın-erkek eşitliği!..

Duyunca insanın tüylerinin diken diken olduğu bu söylem, ne yazık ki Kürtlerin yaşamında varmış. Sadece biz bugüne kadar ya haberdar olmamışız ya da kadın sorunlarının tümü gibi bu sorunu da ertelemiş durmuşuz. Pe ki ama daha nereye kadar erteleyeceğiz? Töre, sünnet, intihar... İçimde kocaman bir yaprak kırılıyor, sünnete direnen bir kız çocuğu gibi çılgık atmak istiyorum. Yeteeeeer!..

sır'ın güneyi, Eritre, Etiyopya, Gambia, Çad, Kenya ve Mali'nin bazı bölgelerinde, kısaca Afrika'nın 30 farklı ülkesinde, Güneydoğu Asya'da yerleşik yaşamakta olan bazı toplumlarda ve bu ülkelerden Avrupa'ya, Amerika'ya göç eden etnik topluluklarda sünnet hala illegal olarak uygulanmakta. Bu listeye bir de Irak'taki Kürtleri eklemek gerekiyor; hem de utanarak! Bir sayı vermek gerekirse; 130 milyon sünnetli kadın var dünyada. Kürtlerde 10 yaşının altında 2320 kız çocuğu sünnet edilmiş.

ödülümüzle ne kadar utansak, yüzümüz ne kadar kızarsa azdır. Saddam'ın zulmünü görmüş, Halepçe'yi yaşamış, işkencenin her türünü sofrasına zeytini katık eder gibi yaşamına katık etmiş ve halen de eden Iraklı Kürt erkekleri, işkence yaptığının bilincinde misiniz? İşkence insanlık suçudur. Sizi hangi mahkemede yargılar, hangi cezaya çarptırabiliriz ki? Hani bütün Kürtlerce çok kullanılan, başımızı yere eğdirme sözü tam da burada yerini buluyor: Sınırın öbür yakasındaki kardeşlerimiz, Kürt halkının başını bu vahşetle yere eğdirmeyin!

Verilen sayı miktarınca vahşete imza atmışız... Bir de bunun on yaş gurubu üstünü düşündüğünüzde vahşetin boyutunu

"Xatne" vahşetine maruz kalan kadınların kocaları.. Her biriniz toplum içinde yürüyen ve utanması gereken birer tecavüzcüsünüz, bundan haberiniz var mı? Ve kız çocuklarına sünneti, yani xatneyi uygulatan babalar, hem birer tecavüzcüsünüz hem de kızlarınızı

Kadın sünneti denilen lanet ve iğrenç uygulamanın; Firavun'un, daha çok üremeyi önleme ve kadın cinselliğini köreltme maksatlı yaptırdığı "Firavun Sünneti" olarak da adlandırılan kadının cinsel organının kesilmesi olayının biz Kürtler tarafından kabul gördüğünü öğrenmiş bulunmaktan utanıyorum. "Namussuzluk yaptı" diyerek kadının burnunu kesenler; "söyleyin, namuslu kalsın!" diye kadının cinsel organını kesmek hangi vahşetin ürünü? Kadınlara karşı işledikleri suçlara bir yenisini eklemekten utanmayan Kürt erkekleri ve bu uygulamayı kabullenip kız çocuklarına uygulayan Kürt kadınları (başka seçeneğiniz yok, biliyorum). Bu çağdışı uygulamayı İslam adına, din adına işlediğiniz için cehennem kapıları ilk önce sizlere açılacak.

"Xetene" denilen vahşete güzel bir kılıf bulmuşlar doğrusu; Hz. Muhammed'in kızı Fatma da sünnet edilmiş. O'nun sünnet edilip edilmediği konusunda İslami açıklamalar var mıdır bilmiyorum, ama şu bir gerçek ki bu gelenek, İslam öncesi Araplar arasında yaygınlaşmıştı. İslamiyet'in de bu gelenekten etkilenmesi söz konusu olabilir. Cibuti, Somali ve Sudan'da kadınların % 98'i sünnetin en ağır şekli olan 'Firavun yöntemi, 'infibulation' ile sünnet ediliyor. Mı-

ancak hesaplayabilirsiniz. Evet, imza atmışız diyorum; çünkü susmak, bilip eylemsiz kalmak, onaylamaktır. Daha ne zamana kadar onaylayacağız? Orada başlatılan "Sünnete Hayır!" kampanyasının çalışanlarına, buradaki kadın örgütleri ve kadınlar olarak ne zaman destek sunacak ve üstümüze düşeni yapacağız? Türkiyeli bütün kadın kurumlarına duyurulur; hemen yanı başımızda yapılan bu vahşeti görmezden mi geleceğiz? Kadın katliamı, kadın sorunu hiçbir politikanın ve hiçbir ayrımcılığın kurbanı olmamalı fikrimce. Kürt, Türkmen, Ezidi, Sabini diye adlandırılan bu kadınlar, ortak kimlikleri ile kadın olarak çılgık atıyor. Duyulmasını diliyorum.

Firavun yönteminde kadınlar her doğum sonrası yeniden sünnet ediliyor ve doğurdukları çocuk sayısı kadar sünnet oluyor. Yani, sünnettin vahşeti bir kezle kalmıyor. Defalarca işkenceye maruz kalan kadınlar var dünyada. Doğumdan sonra yeniden sünnet işlemi, Irak Kürtlerinde uygulanıyor mu, bilmiyorum. Bildiğim bir şey var; o da sünnettin vahşeti. Afrika'dan sonra kadın sünneti, % 60 sünnet edilen kadınlar oranıyla Irak'ta yaşayan Kürtlerin onuruna vakfedilmiş durumda. Bu ikincilik

tecavüz etsin diye bir erkeğe teslim ediyorsunuz. Çünkü cinselliği sünnetle elinden alınan kadın cinsellikten korkar, kaçır. Haz almadığı ilişkiye zorlanan kadın tecavüze uğramıyor da ne oluyor dersiniz? Xatnenin mimarları!.. Yarının babası olacak çocuklarınıza tecavüzü miras olarak bırakmayın.

Irak'taki din adamları ve imamlar xatnenin günah olmadığını söylüyorlar. Hiçbir semavi dinde kadın sünneti yok. Bu hocalara sormak gerekir; cinsel organlarının tamamen kesilmesine razı olurlar mı? Elbette hiçbir şekilde buna razı olmayacaklardır. Kadın sünnetinin eşiti, yani tam karşılığı budur.

Kadın sünnetini getirip dine bağlayan, utançtan hem kendilerinin hem de bizlerin yüzünü kızartanlar. Bunun asıl nedeni, kahrolası namus kavramımızdır. Kadının bedeni üzerinden elinizi çekin. Sizin kadına yaptığının, emperyalist devletlerin sömürgelere yaptığından hiçbir farkı yoktur!

Hasret Birsal

Çocukluk Hayallerine Bağlı Kalmak Kazandırır

Küçüklüğümden beri hep avukat olmak istiyordum. Türkiye'de köyümüzdeki haksızlıkları gördükçe sürekli 'buna karşı mücadele etmeliyim' deyip avukat olmak istediğimi söyledim.

sanlarımıza ait dosyalar oluyor ve yardımcı olmak amacıyla bakıyorum. Kürt kadınlarının boşanma davaları vb gibi davaları bu şekilde yapıyorum.

cukları da bırakıp gideceksin ve zaten ailen de seni gideceğin yerde bekliyor' biçiminde tehditlerle boşanmasının önü alınmaya çalışılıyor.

yardımcı olan kuruluşlar var. Dernekler, kiliseler, kadın örgütlenmeleri vs var. Buralara başvurulabilir. Hatta bazı kurumlar dava sürerken sürecin atlatılabilmesi, çocukların etkilenmesini en aza indirmek için eşlere yardımcı olmaya çalışıyor. Kadınlar böyle yöntemlere başvurabilmeliler.

• Size gelen boşanma davalarına bakarak ailelerin yaşadığı sorunlar hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Hakaret etmek, eşine herhangi bir sebepten şiddet uygulamak gibi sorunlar çok fazla. Şimdiye kadarki boşanma davalarında gördüğüm bir nokta da; bazı kadınların aslında boşanmak istemelerine rağmen aile korkusunun yaşanmasından dolayı boşanmamalarıdır. Bunun dışında eşini tehdit eden veya çocukların önünde hakaret eden, eşi dışarı çıktığı zaman 'nerdeydin, ne geziyorsun' gibi genelde benzer sebeplerle açılan davalar oluyor. Örneğin; 'biz ayrı fikirleri taşıyoruz, anlaşamıyoruz, ayrılmaya karar verdik' türünden yaklaşan yok. Türkiye'den evlilik yaparak buraya getirilen, bir yıl bile evli kalmadan sorun yaşamaya başlayan ve boşanmak isteyen kadınlar var. Tabii bu durumu kabul etmeyen erkeklerin, ayrılmak isteyen eşlerinin oturumlarını ellerinden almakla tehdit ettiklerini görmek mümkün.

• 'Töre cinayeti' olarak belirtilen kadın katliamları üzerinden açılan davalar var mı?

Bu durum yine boşanma davalarında özellikle tehdit olarak karşımıza çıkıyor. Boşanmak isteyen bir kadına; 'tamam, boşanabilirsin ama ço-

• Yasaların, gerektiği kadar kadını koruyacak güçte ve yeterlilikte olduğunu düşünüyor musunuz?

Hayır, düşünmüyorum. Can güvenliği sorunu yaşayan tüm insanlar için bunu söylemek mümkün. Bu durumda olanlar için yapılması gereken acil kayıt yapmak ve mahkemeye deliller sunmaktır. Mahkeme acil olarak bir karar çıkartır, tehlikeli görülen kişi kesinlikle tehdit altında bulunan kişinin evine yaklaşamaz, ona karışamaz, buna uyulmadığı takdirde karara uymadığı için bir yaptırım olarak para cezası uygulanır, ama kişi üzerindeki tehdit durumu devam eder. Bu durumu yaşayan kadınlarımız var. Sürekli tehlike ile karşı karşıya, ama kendisini koruyabileceği farklı yasal bir yol yok. Sadece tekrar polise bildirme ve savcılığa havale etme gibi prosedürlerin ötesinde can güvenliğini koruma altına alabilmek için başvurabileceği farklı bir yöntem yok. En çok üzerinde durulan olgu; 'herhangi bir zarar verildi mi, verilmedi mi'dir. Bunun ötesinde bir önlem alınmıyor.

• Kadınlara neler önerebilirsiniz?

Daha çok boşanma konusunda belirtmek istiyorum. Yani boşanmak tüm çözüm yollarının tükendiği noktada devreye girmeli, bundan önce yapılması gerekenler var; yani

• Önümüzdeki süreç hedefleriniz arasında neler var?

İlk fırsatta uzun süredir gidemediğim Türkiye'ye gitmek istiyorum. Ayrıca çocuklarla ilgilenmek istiyorum. Almanya'da yaşayan çocukların dil sorunları oluyor. Çocuk dil bilmediği için 'geri zekalıdır' diye özürlü çocuklara eğitim veren okullara gönderilmek isteniyor. Oysa çocukların böyle bir sorunları yok. Gelişimleri düzenli takip edilemediğinden dolayı böyle bir uygulamaya tabi tutuluyorlar. Almanya'da yabancı çocukların okulla ilgili yaşadıkları sorunların çoğu dille bağlantılı, zekalarıyla ilgili değil. bu konuda bir yer ayarlayarak çocuklara zaman ayırmayı düşünüyorum. Çocukluğumdan beri gerçekleştirmek istediğim bir hayalim var. Küçükken 'çok çalışıp çok para kazanacağım, çocuklar için okul elbiseleri, oyuncaklar vs alıp köyümüzdeki çocuklara dağıtacağım' diyordum En kısa zamanda bunu yapmayı planlıyorum.

• Son olarak belirtmek istediğiniz bir şey var mı

Bu düşündüğümü gerçekleştiresem sizinle tekrar bir röportaj yapmak ve paylaşmak istiyorum.

Hanım Oruncak

Rukiye Top; 1975, Dersim doğumlu. 1974 yılında babasının Almanya'ya işçi olarak gelmesinin ardından buraya gelir. Öğrenim hayatını Almanya'da görür. Dört yıllık Hukuk Fakültesi öğreniminden sonra iki yıl staj görür. Devlet sınavlarını başarıyla verir. Şu anda 2005 yılında açtığı bürosunda çalışıyor.

• Avrupa'da karşılaştığınız zorlukları çelişkiler düzeyinde ifade edebilir misiniz?

Yaşadığım zorluklardan en belirgin olanı; öncelikle bir yabancı olduğumun hissettirilmesi idi. İlkokula giderken o yıllarda okuyan yabancı öğrenci sayısı azdı. Yine fakültede okurken de o farklılığı hissettim. Çünkü hissettiriliyor yabancı olduğunuz. Tavrı ve davranışlarda hiç bir neden olmaksızın sorun çıkarma, yine diğer öğrencilere göre daha iyi not almanızın kabul görmemesi gibi davranışlara maruz kaldım.

• Avukat olmayı neden tercih ettiniz?

Küçüklüğümden beri hep avukat olmak istiyordum. Türkiye'de, köyümüzdeki

haksızlıkları gördükçe sürekli 'haksızlıklara karşı mücadele etmeliyim' deyip avukat olmak istediğimi söyledim.

Dayımın çocukları cezaevine konulduğunda onların anlattığı şeyler etkilemişti beni. 'Avukat olup parası olmayan insanlara avukatlık yapacağım' diyordum. Doktor olup köy köy dolaşarak hastaları tedavi etmeyi ya da avukat olup parası olmayanların avukatlığını yapmayı hayal ederdim. Buraya geldikten sonra kaldığımız evin yanında bir iltica kampı vardı; burada kalan insanlara yardım ederdim. Onlara işlerinde tercümanlık yapardım. Tercümanlık için gittiğim yerlerde insanlara görevlilerin nasıl davrandığını, ikinci-üçüncü sınıf insanı gibi yaklaşıldığını görüyordum ve bilmek istiyordum, bunları yapma hakları var mı diye. Yaşadığım veya tanık olduğum bu durumlar beni etkiliyor, avukat olma istemimi güçlendiriyordu.

• Düşündüklerinizi şu anda yapabiliyor musunuz?

Şu anda elimde bulunan dava dosyalarına baktığımda, 100 dosyanın içinden 30 dosyaya bu amaçlarımla bağlantılı baktığımı görüyorum. İltica dosyaları genelde bizim in-

ABONE FORMU

12 AYLIK*

20 EURO

24 AYLIK*

40 EURO

İsim: .....

Adres: .....

Telefon: .....

Banka Adı: .....

Hesap No: .....

TARİH:
YAPAN:

İMZA:

ABONE

NEWAYA JIN

Kempstraat 10 2572 GH
's-GRAVENHAGE
Nederland

Tel.: 0031 652152768
Fax: 0031 492516260

Banka ismi: Postbank
Hollanda İçi: 9522686

Hollanda Dışı:
IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

*Yukarıda işaretlediğim sürenin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeyi kabul ediyorum.

DUYURU!

Newaya Jin Gazetesi olarak esas amacımız, gazetemizi tüm kadınların ortak platformu yapabilmek ve hepimizin sesi haline getirebilmek. Sesimize ne kadar çok ses katılırsa, o kadar güre ve kararlı çıkar. Bunun için; her kadın ve kadınla yana olmak isteyen her erkek doğal çalışmamızdır. Bizler her okuyucumuzu aynı zamanda gazetemizin gönüllü çalışanı olarak görüyoruz. Bulduğunuz her ülkede, şehirde ve mahallede göndereceğiniz her haber gazetemizi daha güçlü kılacaktır. Bu nedenle herkesi Newaya Jin'e katkıda bulunmaya ve muhabiri olmaya çağırıyoruz.

Gazetemizde yayınlanmasını istediğiniz reklam ve ilanlarınız için telefon numaramız: 0031 707851981